እንደራሴ

ሆኜ ባለፉት ፴፰ ዓመታት በኢ
ዓም የኢትዮጵያውያን ንብረትና
ውያን ከዴር ሱልጣን ገዳም ወደ
ባው መተላለፊያ (ኮሪ ዶር) በሚ
ዱስ ሚካኤልና በአርብዓ ሰማዕ
ሥርዓቶቻቸውን ሲፈጽሙና ሲያ

ተከብሮአል ።

ሳሌም የካቶሊካውያን አርመኖች
የፓትርያርክ እንደራሴ
ሬርማ ፡ ዮአቂም ተመያን ።

አስረኛው ማስረጃ ።

54

Io sottoscritto Padre Filippo Nicoli, Presidente
la Custodia di Terrasanta, attesto e fo fede che nei
primi venti giorni di sua permanenza a Gerusa-
lemme, cioè fino all'anno 1873, i Religiosi Franca-
scani di Terra Santa passarono per la porta che
Pio IX° Massione mena al piazzale della Basi-
lica del Santo Sepolcro e che la detta porta ne
rivase loro aperta dai Monaci Abissini.
Tanto per la verità.

Gerusalemme, S. Salvatore 5 Ottobre 1905

F. Filippo Nicoli Presidente Custodia

ፍ. ፊሊፕፖ ኒቆሊ ፕሬዚዳንት ቀ/ጥበቃ

አሥረኛው ማስረጃ ።

ሞኖግራም ።

እኔ ከዚህ በታች የፈረምሁ የሀገር ቅድስት ጠባቂ ፊሊፖ ሪቼ ፡ ለሺ፱ ዓመት በኢ የሩሳሌም ውስጥ የቅድስት ሀገር ጠባቂ ሆኜ እ. ኤ. አ. እስከ ፲፰፻፶፫ ዓ. ም. መጨረሻ ድረስ ስሠራ ፡ የፍራንሲስካን ክህናቶች ከፍኖተ መስቀሉ ዘጠነኛ ምዕራፍ ወደ ቅዱስ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን አጥር ግቢ ለመግባት ሲጓዙ ፡ ከጥንት ጊዜ ጀምሮ በኢትዮጵያ መነኮሳት እጅ ሲከፈት በኖረው በር በኩል ወደ ተጠቀሰው መካነ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን ሲገቡ መኖራቸውን በዚህ ጽሑፍ እያረጋገጥሁ ፡ እውነተኛ ምስክርነቴን ሰጥቻለሁ ።

መድኃኔ ዓለም ገዳም ኢየሩሳሌም
ፊርማ ፡ አባ ፊሊፖ ሪቼ
የሀገር ቅድስት ተጠባቂ አስተዳዳሪ፤
ማኅተም ።

ጥቅምት ፭ ቀን ፲፱፻፫ ዓ. ም.

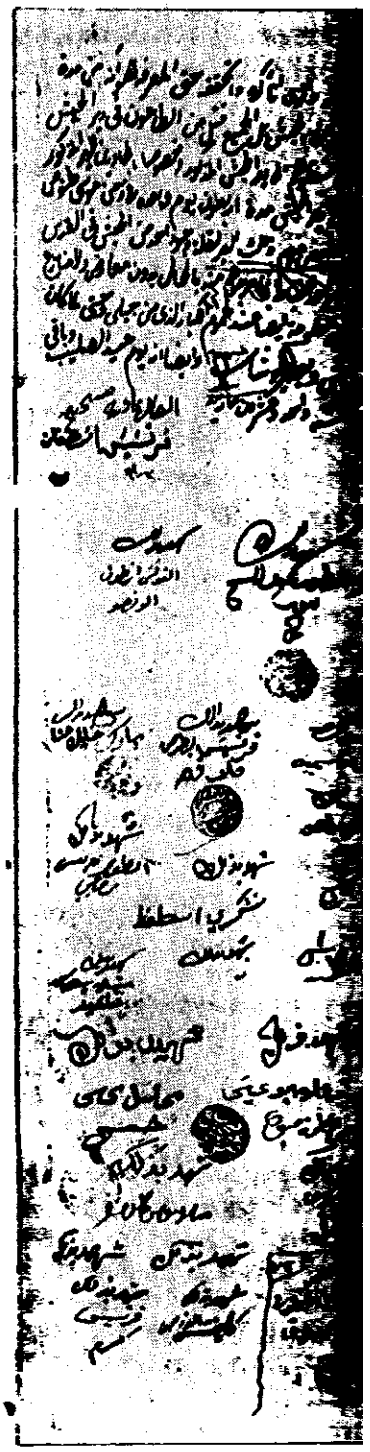

ቂ ፊሊፖ ሪቼ፡ ለ፵፬ ዓመት በኢ
ኦ እስከ ፲፰፻፲፰ ዓ. ም. መጨረሻ
ስቀሉ ዘጠነኛ ምዕራፍ ወደ ቅዱስ
ጡ፡ ከዋንት ጊዜ ጀምሮ በኢትዮ
ደ ተጠቀሰው መካነ መቃብሩ ቤተ
ረጋገጥሁ፡ እውነተኛ ምስክርነቴን

ሞድኃኔ ዓለም ገዳም ኢየሩሳሌም
ፊርማ፡ አባ ፊሊፖ ሪቼ
ገር ቅድስት ተጠባባቂ አስተዳዳሪ፤
ማኅተም ።

አሥራ አንደኛው ማስረጃ ።

እኔው ከዚህ በታች የፈረምሁት የሰማንያ አምስት ዓመት ሽማግሌ፥ስመ እግዚአብሔርን በመጥራት ምዬ በትክክል ስለማውቀው ነገር ሁሉ፥ ከዚህ በታች የተመለከተውን የምስክርነት ቃሌን እሰጣለሁ ።

የዛሬ ስድሳ ዘጠኝ ዓመት ልክ፥ በሚቹ በኢብራሒም ፓሻ በመጀመሪያው ዘመን ቡቦኒክ የተባለ ተላላፊ በሽታ (ፌራ) በኢየሩሳሌም ስለ ገባ፥ በዴር ሱልጣን ገዳም ውስጥ ከሚኖሩት ኢትዮጵያውያን መካከል አንድም ሳይተርፍ በሙሉ በበሽታው ተነድፈው አልቀው ነበር ። በዚህም ዘመን ውስጥ አገሩን ያስተዳድር የነበረው የቱርክ መንግሥት በተጠቀሰው ሕመም የተነደፉትን በሽተኞች የሚያስቀምጥበት ሥፍራ በማጣት ችግር ስለ ገጠመው፥ በሽተኞቹን በሙሉና በተለይም እላይ በተጠቀሰው ገዳም አቅራቢያ የሰፈሩትን የላቲን ገዳም ነዋሪዎች ወደ ኢትዮጵያውያን ገዳም ገብተው እንዲያርፉ አስገድዶአቸው ነበር ።

ይሁን እንጂ በሽታው እስቲበርድና ከበረደም በኋላ እላይ የተጠቀሰው የኢትዮጵያውያን ገዳም ለአርባ ቀን ያህል ተለቆ፥ ሰውን ከመግባት የሚያግድ አንድም ኢትዮጵያዊ በሌለበት ሰዓት፥ ሙሳ ጣኑስ ጐሮጐር የተባለው ብልጥ ሰው ከፕቶች በገዳሙ ውስጥ ገብተው ሰፈሩን እንዲይዙ አድርጎ ነበረና፥ ኢብራሒም ፓሻ ከሞተም በኋላ ብዙ ኢትዮጵያውያን ሲመጡ ገዳማቸው በከፕቶች ተይዞ ስላገኙት ከፕቶችን ያላንዳች ጭቅጭቅና ክርክር በኃይል አስወጥተው ገዳማቸውን እንደገና ያዙ ።

እኔም በዕድሜ ሽማግሌ እንደመሆኔ መጠን ስለ መሰከርኩት ቃል ሁሉ እርግጠኛ ከመሆኔም በላይ፥ ይኸ ምስክርነቴ እውነተኛና የተረጋገጠ ለመሆኑ በኔ ዕድሜ ልክ በሚገኙት ሰዎች ዘንድ ሁሉ የታወቀ ነው ። ከዚህም ሌላ ከፕቶች አንድ ሰው በሚሞትባቸው ጊዜ ሬሳውን በኢትዮጵያውያን ገዳም በኩል ለማሳለፍ ቢጠይቋቸው፥ ኢትዮጵያውያን ከፕቶችን ይከለክሏቸው ስለ ነበር፥ በሁለቱ ወገኖች መካከል ጠብ ሲነሣ መኖሩን ከማወቄም በላይ፥ የቅዱስ መስቀል በዓል በሚከበርበትም ቀን ወደ ኢትዮጵያውያን ገዳም እየሔድን በዓሉን ስናከብር መኖራችንን እመሰክራለሁ ።

በእግዚአብሔር ስላሰኝ ፍቅር ይኸን ምስክርነቴን ዛሬ መስከረም ፩ ቀን ፲፱፻፳፩ ዓ. ም. ላይ ሰጠሁ ።

ስለ እውነተኛ ምስክርነቴ
ፊርማ፥ ፍራንሲስ እስጢፋን ።

እኛ ከዚህ በታች ስም ስማችንንና ማኅተሞቻችንን ያስቀመጥን ሰዎች፥ ከዚህ በላይ ፍራንሲስ እስጢፋን የሰጠው የምስክርነት ቃል እውነተኛና ትክክለኛ መሆኑን ስመ እግዚአብሔርን ጠርተን እንመሰክራለን ።

መስከረም ፫ ቀን ፲፱፻፳፩ ዓ. ም. ።

የምስክሮች ፊርማና ማኅተም፥

ዩሰፍ ጡማ አወድ፥ ናጂብ ሐበሽ፥ ራፋል ማርኩስ፥ አንቶን አሎንዞ፥ ሚካኤል ዒሣ፥ ማቲያ ሐላቅ፥ ሐና አንቶን ሚኬል፥ ሚካኤል ዩሰፍ ሚኬል፥ ዒሳ ዩሰፍ ሐበሽ፥ ጁብራን ዒሳ ሐበሽ፥ ሐና ያስሚናህ፥ አንቶን ዓብደል መሲሕ፥ አልፎንስ አንቶን አሎንዞ፥ ዩሰፍ ዓብደል መሲሕ፥ አንቶን ዩሰፍ ማርኩስ፥ ዩሰፍ ፈራን፥ ያዕቆብ ቀዛዝ ሹክሪ እስጢፋን፥ ፍራንሲስ በትሩስ ሐላቅ፥ ሙባረክ ኸሊል ሐና፥ ሚካኤል ዓብደል መሲሕ፥ ክለመንስ አሎንዞ፥ ኤልያስ ቃዛዝ፥ ዓብዱላ ኒኮላ፥ ቢሽራ አቡ ዒሳ፥ ፍራንሲስ ካማር፥ ሐና ያዕቆብ ርዝቀላህ፥ ማርቲን አንቶን ታርሻ፥ ፍራንሲስ ካራም፥ ሲምዖን አንቶን ሐላቅ፥ የሮዷ ዓመት ሽማግሌና፥ ሌሎች ስድስት ፊርማዎች ።

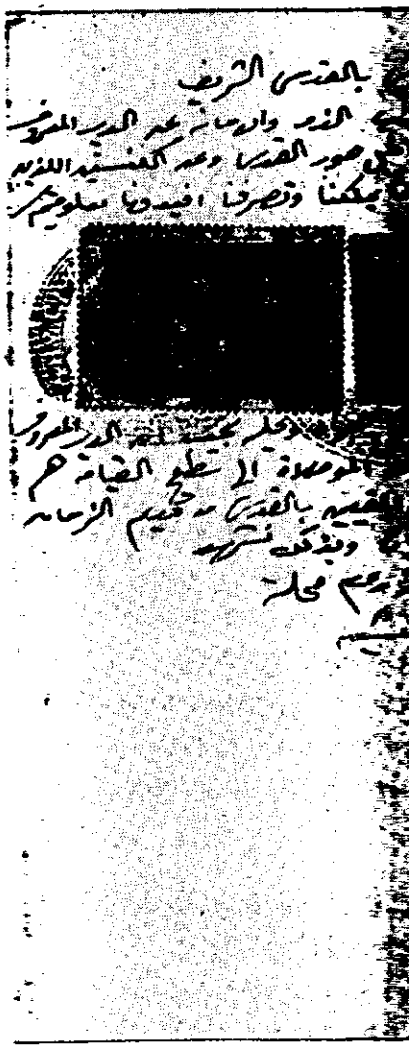

ረጃ ።

ት ዓመት ሽማግሌ፡ስመ እግዚአብ
ር ሁሉ ፡ ከዚህ በታች የተመለከ

ሒም ፓሻ በመጀመሪያው ዘመን
ለ ገባ ፡ በዴር ሱልጣን ገዳም ው
ይተርፍ በሙሉ በበሽታው ተነድ
ያስተዳድር የነበረው የቱርክ መን
የሚያስቀምጥበት ሥፍራ በማጣት
ም እላይ በተጠቀሰው ገዳም አቅራ
ጽያውያን ገዳም ገብተው እንዲያ

ከኋላ እላይ የተጠቀሰው የኢትዮ
 መግባት የሚያግድ አንድም ኢት
ሰው ብልጥ ሰው ከፕቶች በገዳሙ
፡ ኢብራሒም ፓሻ ከሞተም በኋላ
ተይዘ ስላገኙት ከፕቶችን ያላንዳች
ን እንደገና ያዙ ።
መስከርኩት ቃል ሁሉ እርግጠኛ
ረጋገጠ ለመሆኑ በኔ ዕድሜ ልክ
ሌላ ከፕቶች አንድ ሰው በሚሞ
ል ለማሳለፍ ቢጠይቋቸው ፡ ኢት
ለቱ ወገኖች መካከል ጠብ ሲነሣ
በሚከበርበትም ቀን ወደ ኢትዮጵ
ንን እመሰክራለሁ ።
ት ዛሬ መስከረም ፩ ቀን ፲፪፻፲፰ ዓ.

ስለ እውነተኛ ምስክርነቱ
ፊርማ ፡ ፍራንሲስ እስጤፋን ።

ንን ያስቀመጥን ሰዎች ፡ ከዚህ በላ
ውነተኛና ትክክለኛ መሆኑን ስመ

መስከረም ፫ ቀን ፲፪፻፲፰ ዓ. ም. ።

ኩስ ፡ አንቶን አሎንዞ ፡ ሚካኤል
ዩሰፍ ሚኬል ፡ ዒሳ ዩሰፍ ሐበሽ
ስ መሲሕ ፡ አልፎንስ አንቶን አሎ
ስ ፡ ዩሰፍ ፈራን ፡ ያዕቆብ ቀዛዝ
ገ ኸሊል ሐና ፡ ሚካኤል ዓብደሰ
ኒከላ ፡ ቢሽራ አቡ ዒሳ ፡ ፍራንሲ
ቫ ፡ ፍራንሲስ ካራም ፡ ሲምዖን አ
ፊርማዎች ።

አሥራ ሁለተኛው ማስረጃ ።

አሥራ ሁለተኛው ማስረጃ ።

ለተወደዳችሁ ወንድሞቻችን፣ በኢየሩሳሌም የግሪክ ኦርቶዶክሳዊት ማኅበር አባሎች ።

በኢየሩሳሌም ከተማ አጥር ግንቦች ውስጥ የሚገኘው ዴር ሱልጣን የተባለው የኢትዮጵያውያን ገዳምና፣ እንዲሁም በዚሁ ገዳም ውስጥ ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን መግቢያ ወለል የሚያስወጡት ሁለት አብያተ ክርስቲያናት ይዞታችንና ርስታችን፣ እንደዚሁም ንብረታችን ስለ መሆን አለመሆናቸውን የሚያረጋግጥ እውነተኛና ንጹሕ ምስክርነታችሁን እንድትሰጡን በትሕትና እየለመንን እግዚአብሔር ዘለዓለማዊ ሕይወት እንዲሰጣችሁ እንመኝላችኋለን ።

ቴምብርና ፊርማ ።

መልስ ።

ከዚህ በላይ የጻፋችሁልንን ጥያቄ አንብበን ጉዳዩን በሙሉ የተረዳነው መሆናችንን እንገልጽላችኋለን ። ዴር ሱልጣን የተባለው የኢትዮጵያውያን ገዳምና በውስጡ ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን (መግቢያ) ወለል የሚያስወጡት ሁለት አብያተ ክርስቲያናት ከጥንት ዘመናት ጀምሮ በኢየሩሳሌም የሚኖሩት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ መነኮሳት ርስትና ንብረት ሆነው መኖራቸውንና፣ ኢትዮጵያውያኖችም በተጠቀሱት ሁለት አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ በዓሎቻቸውን ሲያከብሩና የሃይማኖት አገልግሎታቸውን ዘወትር ሲፈጽሙባቸው የኖሩ መሆናቸውን በዚህ ምስክርነታችን እናረጋግጣለን ።

ፊርማ፣ በኢየሩሳሌም መንሺያ ቀበሌ ውስጥ
የግሪክ ገዳም ሙኽታር
ጀርየስ ዓጣ ኻታብ፣ መንሱር ሚኪኤል፣ ሐና ዘናኒሬ
እና ሌሎች ፤፪ የማኅተም ፊርማዎች ።

የግሪክ ኦርቶዶክሳዊት

ገኘው ዴር ሱልጣን የተባለው
ስጥ ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ
አብያተ ክርስቲያናት ይዘታችንና
ሆናቸውን የሚያረጋግጥ እውነተ
እየለመንን እግዚአብሔር ዘለዓለ

ቴምብርና ፊርማ ።

ዱን በሙሉ የተረዳነው መሆናች
ኢትዮጵያውያን ገዳምና በውስጡ
ያ) ወለል የሚያስወጡት ሁለት
ሩሳሌም የሚኖሩት የኢትዮጵያ
ውንና ፡ ኢትዮጵያውያኖችም በተ
ቻቸውን ሲያከብሩና የሃይማኖት
ሆናቸውን በዚህ ምስክርነታችን

ሩሳሌም መንሺያ ቀበሌ ውስጥ
ክ ገዳም ሙኽታር
፡ መንሱር ሚኪኤል ፡ ሐና ዘናኒሬ
ፀ የማኅተም ፊርማዎች ።

አሥራ ሦስተኛው ማስረጃ ።

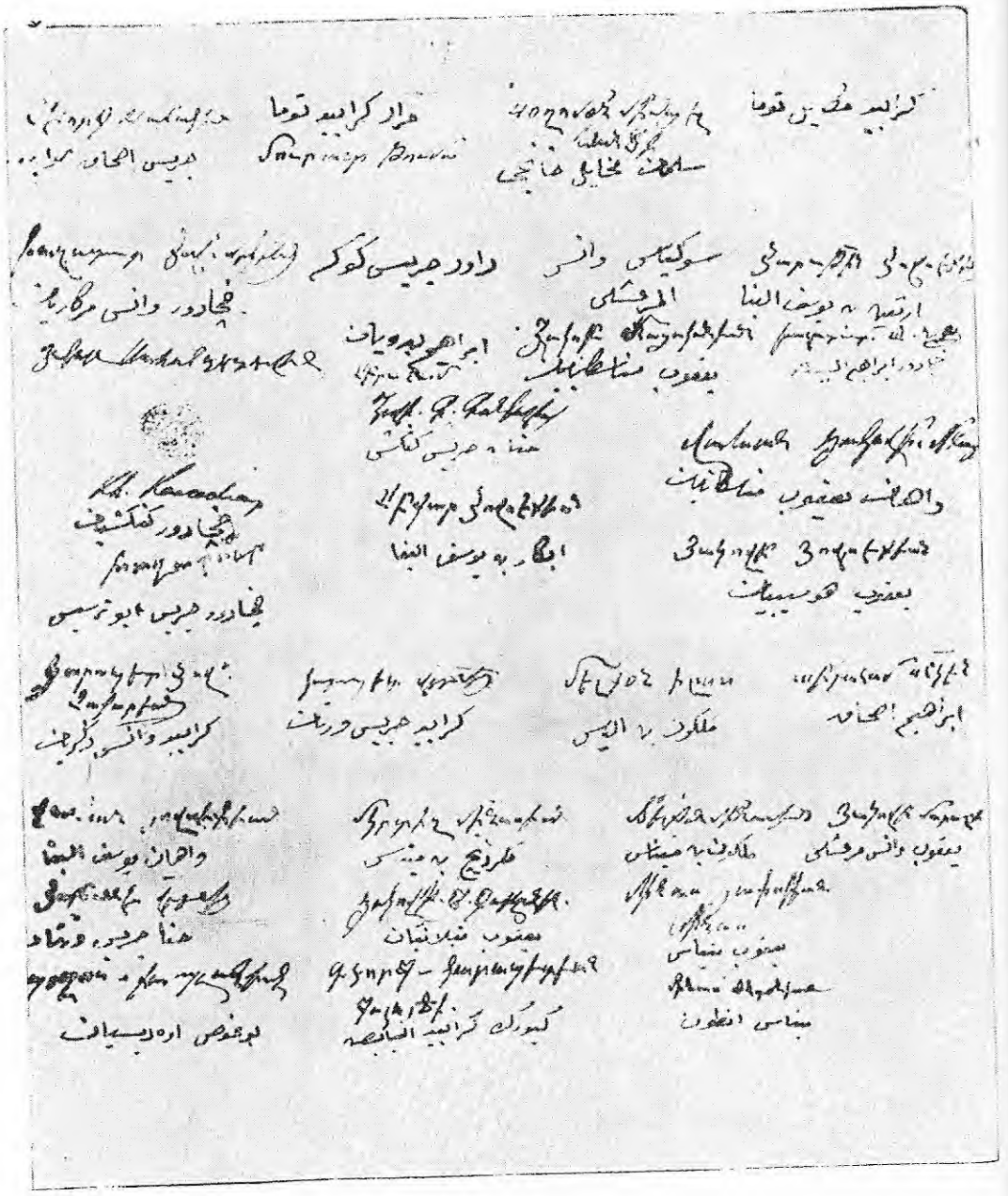

አ

ለ
የአርመ

በኢየሩሳሌም ከተማ አጥ
ገዳምና በውስጡ ሆነው ወደ ቅ
ያስወጡት ሁለት ቤተ ክርስቲ
ደሆነ ወይም ደግሞ የኛ የግል
ችሁ እንዲሰጠን በትሕትና እ
ሰጣችሁ እንመኝላችኋለን ።

መ ል ስ፤

ከዚህ በላይ የጻፋችሁልን
ኤል ሐበሽ (የኢትዮጵያውያ
ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ
ቤተ ክርስቲያኖች ከጥንት ዘ
የኖሩ የገዳሙ ንብረት መሆ

ስምዖን ያዕቆብ፤ ፊሊፕ ጂ
በይታር፤ ያዕቆብ ሐስቢያን፤ አ
ግልኩን ኢብን ኤልያስ፤ ሐና
ሚናስ ኢብን መክር፤ ኪቮርክ
ሱለማን ሚካኤል ካንጂ፤ ጋራ
ሂም ይስሐቅ፤ ያዕቆብ ወኒስ
ማከርዲች ኢብን ሚናስ፤ ያዕ
ድ ጋራበድ ጡማ፤ አርቲን አ
ኢብራሂም በዱያን፤ ዳዉድ ጃ
ኤልበና ።

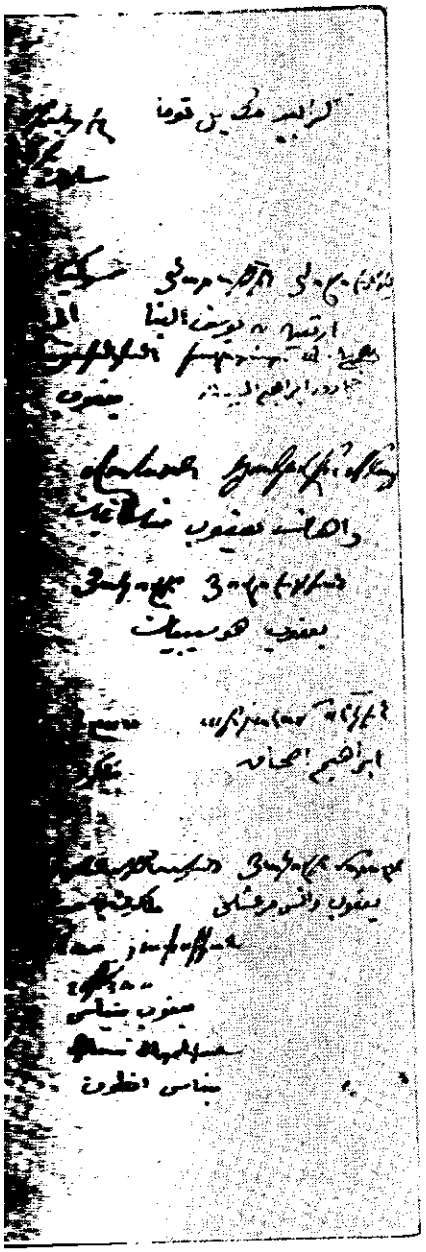

አሥራ ሦስተኛው ማስረጃ ።

ለተወደዳችሁ ወንድሞቻችን
የአርመን ገዳም አባሎች በኢየሩሳሌም ።

በኢየሩሳሌም ከተማ አጥር ግንቦች ውስጥ የሚገኘው ዴር ሡልጣን የተባለው ገዳምና በውስጡ ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን መግቢያ ወለል የሚ ያስወጡት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ፣ ከኛ በስተቀር ሌላ በአለኝታ የሚገባቸው እን ደሆነ ወይም ደግሞ የኛ የግል ንብረቶች እንደሆኑ ለይቶ የሚያረጋግጥ ምስክርነታ ችሁ እንዲሰጠን በትሕትና እየለመንን ፣ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊ ሕይወት እንዲ ሰጣችሁ እንመኝላችኋለን ።

ቴምብርና ፊርማ ።

መልስ ፤

ከዚህ በላይ የጻፋችሁልንን ጥያቄ አንብበን ጉዳዩን በሙሉ ተረድተነዋል ። ዴር ኤል ´ሐበሽ (የኢትዮጵያውያን ገዳም) በሚል ስም የሚጠራው ገዳምና ፣ በውስጡም ሆነው ወደ ቅዱስ መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን መግቢያ ወለል የሚያስገቡት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ከጥንት ዘመናት ጀምሮ እስከዛሬ ድረስ በኢትዮጵያውያን እጅ የኖሩ የገዳሙ ንብረት መሆናቸውን እንመሰክራለን ።

ፊርማ ፣ ያዕቆብ ዋኒስ መረሽሊ
የአርመን ገዳም ሙኽታር ።

ስምዖን ያዕቆብ ፤ ፊሊፕ ጂሬየስ ፤ ይስሐቅ ከራበይድ ኤልብሮቲ ፤ ፈጃዮር ኢብራሂም በይታር ፤ ያዕቆብ ሐስቢያን ፤ አብከር ኢብን ዩሰፍ ኤልበና ፤ ጋራበድ ጂሬየስ ወርታን ፤ ግልኩን ኢብን ኤልያስ ፤ ሐና ጂሬየስ ወርተን ፤ ሚናስ ያዕቆብ ፤ ሚናስ ኢብን አንቶን ፤ ሚናስ ኢብን መከር ፤ ኪፖርክ ይስሐቅ ፤ ኢብራሂም ያዕቆብ ፤ ጋራበድ ሚካኤል ጡማ ፤ ሱለማን ሚካኤል ከንጂ ፤ ጋራበድ ወኒስ ወርተን ፤ ሐና ኢብን ጂሬየስ ከዕባሽ ፤ ኢብራ ሂም ይስሐቅ ፤ ያዕቆብ ወኒስ መረሽሊ ፤ ቦጎስ አዋደሲያን ፤ ጋራበድ ወኒስ ዘካሪያን ፤ ማከርዲች ኢብን ሚናስ ፤ ያዕቆብ ከብላኒያን ፤ ኪፖርክ ጋራበድ ኤል ሙብየድ ፤ ሙራ ድ ጋራበድ ጡማ ፤ አርቲን ኢብን ዩሰፍ ኤልበና ፤ ሱኪያስ ወኒስ ኤል መረሽሊ ፤ ኢብራሂም በዱያን ፤ ዳዉድ ጂሬየስ ኩካ ፤ ፈጃዮር ወኒስ ማርጋሪያንና ወሐን ዩሰፍ ኤልበና ።

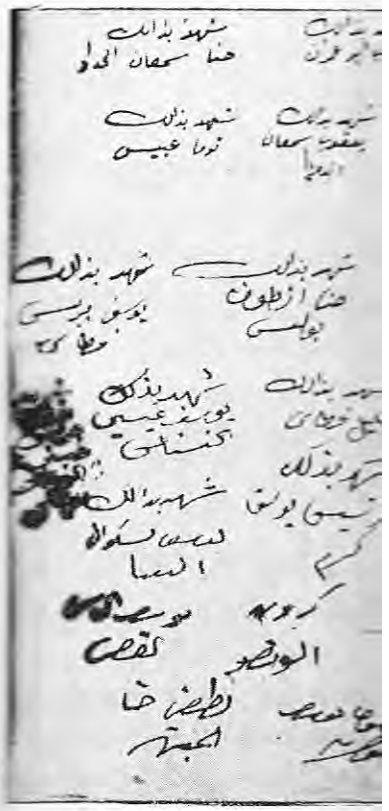

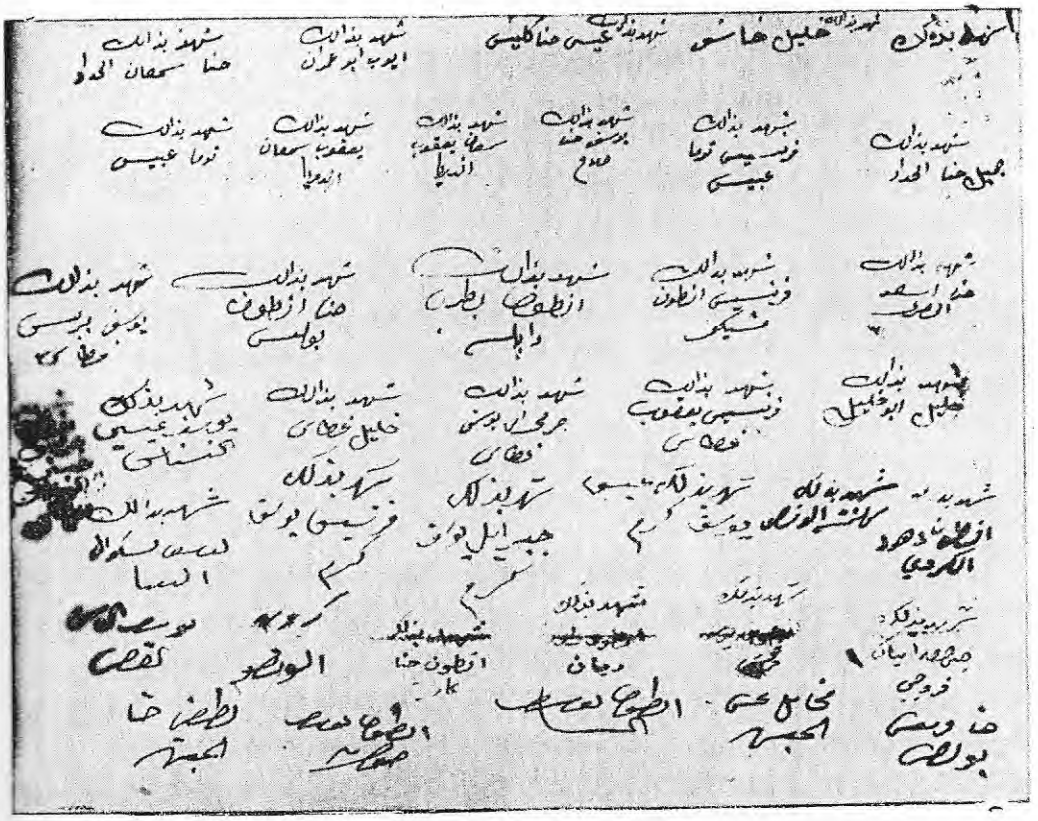

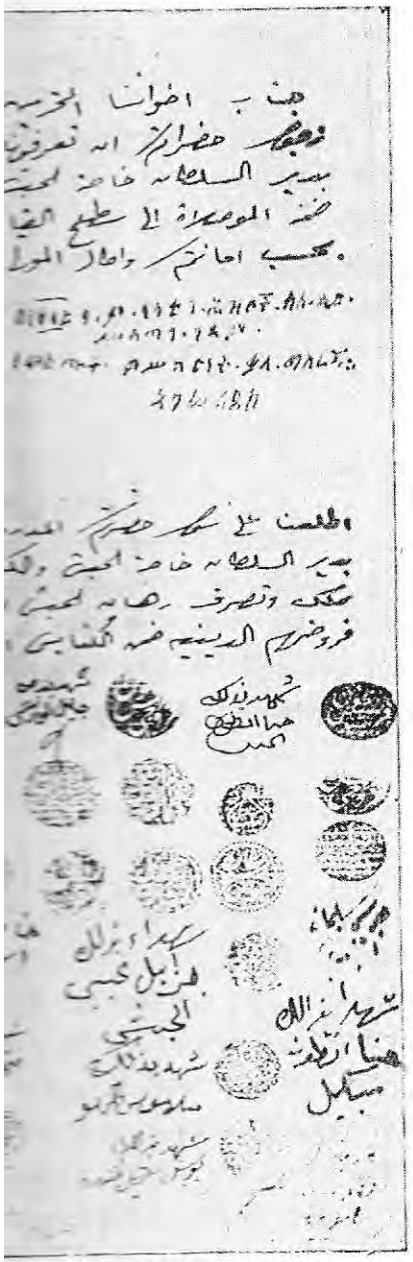

አሥራ አራተኛው ማስረጃ ።

ለተወደዳችሁ ወንድሞቻችን
የላቲን ገዳም አባሎች - ኢየሩሳሌም ።

በኢየሩሳሌም አጥር ግንቦች ውስጥ የሚገኘው ዴር ሡልጣን የተባለው የኢት ዮጵያውያን ገዳምና በውስጡም የሚገኙት ወደ ቅዱስ መቃብሩ (ጎልጎታ) ቤተ መቅ ደስ መግቢያ ወለል የሚያስወጡት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች፡ በእጃችን የሚገኙና ንብረቶቻችን መሆን አለመሆናቸውን በመግለጽ ትክክለኛና ንጹሕ ምስክርነታችሁን እንድትሰጡን በትሕትና እየለመንን፡ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊ ሕይወት እንዲሰጣ ችሁ እንመኝላችኋለን ።

ቴምብርና ፊርማ ።

መ ል ስ ፤

ከዚህ በላይ የጻፋችሁልንን ጥያቄ አንብበን ጉዳዩን በሙሉ ተረድተነዋል ። ዴር ሡልጣን በሚል ስም የሚጠራው የኢትዮጵያውያን ገዳምና በውስጡም የሚገኙት ወደ ቅዱስ መቃብሩ (ጎልጎታ) ቤተ መቅደስ መግቢያ ወለል የሚያስገቡት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ከጥንት ዘመናት ጀምሮ በኢየሩሳሌም በሚገኙት የኢትዮጵያ አር ቶዶክስ መነኮሳት እጅ የኖሩ ንብረቶቻቸው መሆናቸውንና፤ በተጠቀሱትም ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ የሃይማኖት አገልግሎታቸውን ሲፈጽሙባቸው የኖሩ መሆ ናቸውን እንመሰክራለን ።

ፊርማ፡ ጄሊል ሎሬንስ
በኢየሩሳሌም የጣልቢያ ቀበሌ ሙኽታር (የጭቃ ሹም)፤

ጂብራኤል ዒሳ ሐበሽ፤ ሐና ፋህሚ አንዲሪያ፤ ሚልሔም ኢብራሂም ንምር፤ ሐና አንቶን ሚኬል፤ ዩሰፍ ሚናወል ጋንዱራ፤ አንቶን ሐና ማናወል፤ ፈድል አላህ ዒሳ ኤል አሽከር፤ ዩሰፍ ፓስካል አልቢና፤ ፍራንሲስ ዩሰፍ ካራም፤ ክለሜንት አሎንዞ፤ ዩሰፍ ጂርየስ ጋታስ፤ ካሊል ካሾ፤ ዒሳ ሐና ካሊስ፤ አዩብ አቡ ኢምራን፤ ሐና ሲምዖን ሐዳድ፤ ፍራንሲስ ጡማ ኤቤስ፤ ዩሰፍ ሐና ሳላሕ፤ ዒሳ ዩሰፍ ካራም፤ ጂብራኤል ዩሰፍ ካራም፤ አንቶን ዳውድ ኤል ኩርዲ፤ ሐና አንቶን ባውሎስ፤ ስምዖን ያዕቆብ አንድሪያ፤ ጡማ ዔቤስ፤ ሐና ፍራንሲስ ባውሎስ፤ ሚካኤል ዒሳ ሐበሽ፤ አንቶን ዩሰፍ አልቢና፤ ሉትፊ ሐና ሐበሽ፤ ዩሰፍ ዒሳ ኒስናስ፤ አንቶን ቦውትሮስ ዶብለህ ።

ሌሎች አርባ ፊርማዎችና ማኅተሞች ።

ስረጃ ።

ዎቻችን
የሩሳሌም ።

ዴር ሡልጣን የተባለው የኢት
ዱስ መቃብሩ (ጎልጎታ) ቤተ መቅ
ክርስቲያኖች ፡ በእጃችን የሚገኙና
ትክክለኛና ንጹሕ ምስክርነታችሁን
ር ዘለዓለማዊ ሕይወት እንዲሰጣ

ቴምብርና ፊርማ ።

ዳዩን በሙሉ ተረድተነዋል ። ዴር
ን ገዳምና በውስጡም የሚገኙት
ግቢያ ወለል የሚያስገቡት ሁለት
ሳሌም በሚገኙት የኢትዮጵያ አር
ናቸውንና ፤ በተጠቀሱትም ሁለት
ውን ሲፈጽሙበቸው የኖሩ መሆ

ፃ ፡ ጀሊል ሎሬንስ
ያ ቀበሌ ሙኽታር (የጭቃ ሹም) ፤

ያ ፤ ሚልሔም ኢብራሂም ንምር ፤
ንቶን ሐና ማናወል ፤ ፈድል አላህ
ንሲስ ዩሰፍ ካራም ፤ ክለሜንት
ና ካሊስ ፤ አዩብ አቡ ኢምራን ፤
ፍ ሐና ሳላሕ ፤ ዒሳ ዩሰፍ ካራም ፤
ኩርዲ ፤ ሐና አንቶን ባውሎስ ፤
ራንሲስ ባውሎስ ፤ ሚካኤል ዒሳ
ስ ፤ ዩሰፍ ዒሳ ኒስናስ ፤ አንቶን

ች አርባ ፊርማዎችና ማኅተሞች ።

አሥራ አምስተኛው ማስረጃ ።

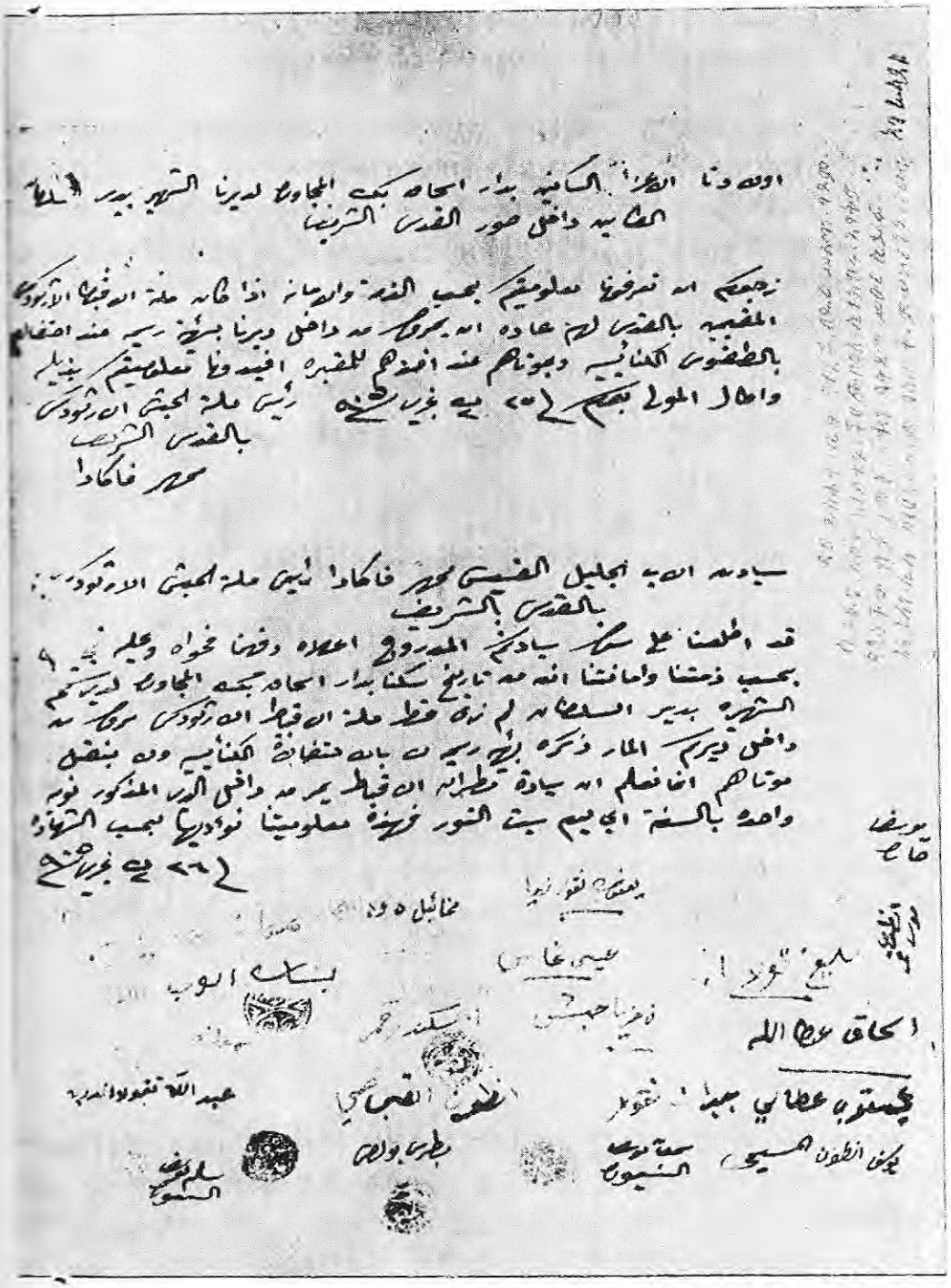

አሥራ አምስተኛው ማስረጃ ።

በኢየሩሳሌም የአጥር ግንቦች ውስጥ ዴር ሡልጣን በሚባለው ገዳማችን
አዋሳኝ በይስሐቅ ቤይ ሕንፃ ውስጥ የምትኖሩ የተወደዳችሁ ልጆቻችን ሆይ ፤

በኢየሩሳሌም የሚኖሩት የኮፕቶች ኦርቶዶክሳዊ ገዳም አባሎች ሥርዓተ ጸሎ ታቸውን ለማድረስ ውደት ሲያደርጉ ሆነ ፤ ወይም ሰው ሞቶባቸው ሥርዓተ ፍትሐት ሲፈጽሙ ፥ በገዳማችን በኩል አቋርጠው የማለፍ ልምድ ወይም መብት ያላቸው መሆን አለመሆናቸውን የሚያረጋግጥ ትክክለኛና እውነተኛ ምስክርነታችሁን እዚሁ ግርጌ እንድትሰጡን በትሕትና እየለመንን ፥ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊ ሕይወት ይሰ ጣችሁ ዘንድ እንመኛለን ።

ፊርማ ፥ መምህር ፈቃደ
የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ገዳም አበምኔት
ኢየሩሳሌም ።

ጥር ፳፭ ቀን ፲፱፻፷ ዓ-ም

እጅግ ለተከበሩ መምህር ፈቃደ
በኢየሩሳሌም የሚገኘው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ገዳም አለቃ ።

ክቡር አባታችን ሆይ ፤

ከዚህ በላይ የጻፉልንን ጥያቄዎ አንብበን ጉዳዩን ተመልክተነዋል ። ዴር ሡል ጣን የሚባለው ገዳማችሁ አዋሳኝ በሚገኘው በይስሐቅ ቤይ ሕንፃ ከኖርንበት ጊዜ ጀምሮ ፤ የኮፕቶች ኦርቶዶክሳዊ ገዳም አባሎች መንፈሳዊ ክብረ በዓላትን ለማክበር ውደት ሲያደርጉ ሆነ ወይም ሥርዓተ ፍትሐት ሲፈጽሙ በተጠቀሰው ገዳማችሁ በኩል አቋርጠው ሲያልፉ ፈጽሞ አይተናቸው የማናውቅ መሆናችንን በእውነትና በትክክል እንመሰክራለን ። የኮፕት ጳጳስ በዓመት አንድ ጊዜ በቅዳሜ ስዑር ቀን ብቻ እላይ በተጠቀሰው ገዳም በኩል አልፎ የሚሄድ መሆኑን እናውቃለን ።

ይኸ እርግጠኛ ምስክርነታችን መሆኑን እንመሰክራለን ።
ጥር ፳፮ ቀን ፲፱፻፷ ዓ-ም

ፊርማዎች ፦

አንቶን ሙሳ ቀማር ፤ ዘካሪያ ሐበሽ ፤ እስክንድር ቀማር ፤ ጁብራን ኒኮላ ፤ ሰሌም ዩሰፍ ሲንዮራ ፤ ያዕቆብ ኒኮላ ፤ ቢሽራ ዓዩብ ፤ ዓብዱላ ኒኮላ አንድሪያ ፤ ባትሮስ ባውሎስ ፤ ሚካኤል ዳውድ ነጃር ፤ ይስሐቅ አተላሕ ፤ ዩሰፍ አንቶን መሲሒ ፤ ስምዖን ሲንዮራና ፥ ሌሎችም ፊርማዎች ።

ረጃ ።

ጣን በሚባለው ገዳማችን
ተወደዳችሁ ልጆቻችን ሆይ ፤

ይ ገዳም አባሎች ሥርዓተ ጸሎ
ት ሞቶባቸው ሥርዓተ ፍትሐት
ልምድ ወይም መብት ያላቸው
ውነተኛ ምስክርነታችሁን እዚሁ
ብሔር ዘለዓለማዊ ሕይወት ይሰ

ፊርማ ፡ መምህር ፈቃደ
ዮጵያ ኦርቶዶክስ ገዳም አበምኔት
ኢየሩሳሌም ።

ም አለቃ ፡

ን ተመልክተነዋል ። ዴር ሡል
ሐቅ ቤይ ሕንፃ ከኖርንበት ጊዜ
ንፈሳዊ ክብረ በዓላትን ለማክበር
ኢፈጽሙ በተጠቀሰው ገዳማችሁ
ግናውቅ መሆናችንን በእውነትና
አንድ ጊዜ በቅዳሜ ስዑር ቀን
ጌድ መሆኑን እናውቃለን ።

ን ፡

ር ቀግር ፤ ጴብራን ኂካላ ፤ ሰሌም
ላ ኂካላ አንድሪያ ፤ ባትሮስ ባው
ዩሰፍ አንቶን መሲሒ ፤ ስምዖን

አሥራ ስድስተኛው ማስረጃ ።

تصريح بالقسم

انا الموقع بذيل هذا التصريح يعقوب ابراهيم القاعود من رام الله اصرح بالقسم بان الاسم المذكور اعلاه اسمي وان التوقيع المبين ادناه توقيعي وان جميع ما هو مذكور في هذا التصريح صحيح وموافق للواقع .

ان لي من العمر الان حوالي (٧٥) سنة وكان والدي قد حيز واسته دير الروم في غرفتين من املاك دير الروم في القدس وكانت والدتي اذ ذاك تذهب الى دير السلطان في القدس وهو في الناحية الشرقية للقيامه ويقع على سطح مغارة الصليب وكنت اذهب مع امي الى دير السلطان المذكور لانها كانت تشتغل عند الرهبان والراهبات الاحباش في ذلك الدير فتطحن لهم حمص وفول وتقوم باعمال من هذا القبيل . ومنذ سنة وخمسين سنة تقريبا وكان عمري اذ ذاك سبعة عشر او ثمانية عشر سنة ، فتح الاقباط الباب الشمالي لدير السلطان المذكور بالقوة وجرت بين الاقباط والاحباش معركة وفي النتيجة تمكن الاقباط من فتح الباب المذكور وكان قبل ذلك عبارة عن فتحه صغيره فهدموا ووسعوا هذه الفتحة حتى صارت بابا وهو الباب القائم الان ووضع الاقباط على هذا الباب الذى فتحوه بلاطه مكتوب عليها كتابة وتاريخ لا ادرى ما هو ولكن دير الروم تدخل وذهب ترجمان بطريرك دير الروم ومعه القواس المسمى ابو ناصيف الشامي ونقولا عبده فازالوا هذه البلاطه وكسروها . لقد كنت في ذلك الوقت اشاهد الرهبان والراهبات الاحباش يصلون في الكنيستين المعروفتين بكنيسة الملاك وكنيسة الاربع حيوانات وكذلك كنت اشاهد تجنيز الرهبان الاحباش الذين يتوفون في هاتين الكنيستين وكانوا يمارسون الطقوس الدينية الاخرى فيهما بحرية تامة دون معارضة احد وكان اخراج الرهبان الاموات بعد تجنيزهم في الكنيستين المذكورتين يتم الى ساحة القيامة وعندما فتح الاقباط الباب الشمالي بالقوة على الوجه المذكور منعوا الاحباش من الصلاة في الكنيستين المذكورتين وقد استمر الاحباش في اخراج موتاهم من الباب الجنوبي الذى يفتح غربا المؤدى الى ساحة القيامة دون معارضة .

المصرح بالقسم
يعقوب ابراهيم القاعود
يعقوب ابراهيم القاعود من رام الله

صرح به مقسما بالله العظيم ووقعه بتوقيعه
امامي يعقوب ابراهيم القاعود من رام الله
في هذا اليوم الخامس من شهر نيسان سنة ١٩٥٤
حاكم الصلح

አሥራ ስድስተኛው ማስረጃ ።

የመሐላ ምስክርነት ።

እኔ ከዚህ በታች የፈረምሁ የራምላህ ተወላጅ ያዕቆብ ኢብራሒም ኤል ቃውድ ሁሉን በሚችል እግዚአብሔር ስም ምዬ እንደሚከተለው እመሰክራለሁ ።

ከዚህ በላይ የተጻፈው ስም ፡ ስሜ ነው ፡ ከግርጌ የሚገኘውም ፊርማዬ ነው ። በጽሑፉም ላይ የሰፈረው ሐተታ በሙሉ እውነተኛና የተረጋገጠ ምስክርነቴ ነው ።

ዕድሜየ አሁን ፹፭ ዓመት ነው ። ከዕለታት አንድ ቀን አባቴ ስለታመመ የግሪክ ገዳም ማኅበሮች በኢየሩሳሌም ገዳማቸው ውስጥ ከሚገኘው ሕንፃ ሁለት ክፍል ቤት ለማረፊያ ሰጥተውት ነበር ። በዚህ ጊዜ እናቴ በኢየሩሳሌም ውስጥ ከመኳነ መስቀሉ ዋሻ በላይ ካለው ከቅዱስ መቃብሩ ጎልጎታ ቤተ ክርስቲያን በስተ ምሥራቅ ወደሚገኘው ዴር ሱልጣን እየሔዶች በገዳሙ ውስጥ ለሚኖሩት ለኢትዮጵያ መነኮሳትና መነኮሳይያት ጥራጥሬ በመፍጨትና ሌላም ይህን የመሰሰለ በመሥራት ታገለግል ስለ ነበረ ፤ እየተከተልኋት ወደ ዴር ሱልጣን እሔድ ነበርሁ ።

የዛሬ ፷፭ ዓመት ልክ የ፲፯ እና የ፲፰ ዓመት ልጅ በነበርሁ ጊዜ ፤ ኮፕቶች በዴር ሱልጣን የሚገኘውን ሰሜናዊ በር ሲከፍቱ አየሁ ። ይኸም በር ከዚያን ጊዜ በፊት ትንሽ መሸሎኪያ ስለ ነበረ ፡ እነርሱ ግንቡን በማፍረስ መሸሎኪያ የነበረውን ሥፍራ ትልቅ በር እንዲሆን አደረጉት ። በሩም እስከ ዛሬ ድረስ ያው የፊቱ ሆኖ ይታያል ። ይኸውም ከሆነ በኋላ ኮፕቶች አሁን ቀኑን ለይቼ ለማስታወስ በማልችልበት ጊዜ ከበሩ ጉበን ላይ አንድ ዓይነት ጽሑፍ ያለበት ሰሌዳ አኑረውና ሰክተው ስለ ነበር ፡ የግሪክ ገዳም ሰዎች ነገሩን በመቃወማቸው የተነሣ ፡ የግሪኩ ገዳም ፓትርያርክ አስተርጓሚ የሆነው አቡ ነሲፍ ኤልሻሚ ከመዶሻ ያዢውና ፤ ኒኮላ ዓብዱ ከተባለው ሽማግሌ ጋር እስታው ድረስ ሄዶ የድንጋዩን ሰሌዳ አውርዶ ሰባብሮታል ።

ከዚህም ሌላ በዚያን ዘመን የኢትዮጵያ መነኮሳትና መነኮሳይያት በሁለቱ ቤተ ክርስቲያኖች ማለት በመልአኩ ቤተ ክርስቲያንና በአርባዕቱ እንስሳ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሃይማኖት አገልግሎታቸውን ሲፈጽሙ ከማየቴም በላይ ፤ በተጠቀሱት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ የሙታን ፍትሐትና ሌላም ሥርዓተ ቅዳሴ ማንም ከልካይ ወይም ተቃዋሚ ሳይኖራቸው በሙሉ ነፃነት ሲፈጽሙና ሲያከብሩ በዓይኔ አይቻለሁ ።

የመነኮሳትም ሬሳ ሥርዓተ ፍትሐት በተጠቀሱት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ተፈጽሞ ሲያልቅ ወደ ቅዱስ መቃብሩ (ጎልጎታ) ቤተ ክርስቲያን ምድረ ግቢ በኩል እየ ተወሰደ ይቀበር ነበር ።

ከዚህም ይልቅ ኮፕቶች ከፍ ብሎ በተመለከተው አኳኋን ሰሜናዊውን በር በኃይል

ክፍተው ኢትዮጵያውያኖችን ...
ኖት አገልግሎታቸውን እንዳይፈ...
መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን እደባ...
ል ሬሳቸውን ያለ እንዳች ክርክር ...
ክራለሁ ።

እኔ የራማላህ ዓቃቤ ሕግ ያዕቆ...
ጌሬቴ ቀርቦ ዛሬ ሚያዝያ ፯ቀን ...
እረጋግጣለሁ ።

የራማላህ ፍ/ቤት ማኅተም

ረጃ ።

ት ።

ያዕቆብ ኢብራሒም ኤል ቃውድ
ስው እመሰክራለሁ ።
የሚገኘውም ፊርማዬ ነው ። በጽ
ኮረጋገጠ ምስክርነቴ ነው ።
ነድ ቀን አባቴ ስለታመመ የግሪክ
ሚገኘው ሕንፃ ሁለት ክፍል ቤት
ሩሳሌም ውስጥ ከመከነ መስቀሉ
ርስቲያን በስተ ምሥራቅ ወደሚ
ሚኖሩት ለኢትዮጵያ መነኮሳትና
ሳለ በመሥራት ታገለግል ስለ
ው ።
ድ በነበርው ጊዜ ፤ ኮፕቶች በጄር
። ይኼም በር ከዚያን ጊዜ በፊት
ል መቼሎኪያ የነበረውን ሥፍራ
ርረል ያው የፊቱ ሆኖ ይታያል ።
ስታመል ይግልችልበት ጊዜ ከበ
ረውና ስለተው ስለ ነበር፡የግሪክ
ንም ፓትርያርክ አስተርጓሚ የሆ
ነውና ከተባለው ሽማግሌ ጋር አበ
ል ።
ፍ መዝሙሪያያት በሁለቱ ቤተ ክርስ
ት እንዳለ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ
ፍ ይላይ ፤ በተጠቀሱት ሁለት ቤተ
ንት ትዳሌ ግንም ከልካይ ወይም
ከለከሉ በኃይሌ አይቻለሁ ።
ት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ተፈ
ርስቲያን ምድረ ግቢ በኩል እየ

ኤኳን ሰሜናዊውን በር በኃይለ

ከፍተው ኢትዮጵያውያኖችን በተጠቀሱት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ የሃይማ
ኖት አገልግሎታቸውን እንዳይፈጽሙ ቢከለከሏቸውም ኢትዮጵያውያኖቹ ወደ ቅዱስ
መቃብሩ ቤተ ክርስቲያን አደባባይ በሚያስኬደው ወደ ምዕራብ በሚከፈተው በር በኩ
ል ሬሳቸውን ያለ አንዳች ክርክር ተሸክመው ምን ጊዜም ሲያልፉ መኖራቸውን እመሰ
ክራለሁ ።

የመስክሪው ፊርማ
ያዕቆብ ኢብራሂም ቃውድ
የራማላህ ተወላጅ ።

እኔ የራማላህ ዓቃቤ ሕግ ያዕቆብ ኢብራሂም ቃውድ የተባለው የራማላህ ተወላጅ
እሬቴ ቀርቦ ዛሬ ሚያዝያ ፯ቀን ፲፱፻፹፩ ዓ. ም. ምስክርነቱን የሰጠና የፈረመ መሆኑን
አረጋግጣለሁ ።

ፊርማ ዓብደላ ማክሱድ ኤል ኼሪ
የራማላህ ዓቃቤ ሕግ ።

የራማላህ ፍ/ቤት ማኅተም

የጆርዳን መንግሥት ሐሽማይት ያገር ግዛት ሚኒስቴር
የኢየሩሳሌም አውራጃ ኮሚሽነር ጽሕፈት ቤት

ቁጥር ፓ. M/8/49 (3) 154

18 / ሐምሌ / 53

ብፁዕ ኢትዮጵያዊ ጳጳስ
ኢየሩሳሌም

ግንቦት ፲፯ ቀን ፲፱፻፶፫ የተጻፈ ደብዳቤዎን ጠቅሼ በቅድስት እሴኒ ቤተ ክርስቲ ያን (ሙልጣን ገዳም) የሚገኘው ግምብ ስርስዎ የሚገባ መሆኑን ሊገልጡና ሊያስታ ውቁ የተናገሩት፡ እንዲሁም የዚሁን ባለ ቤትነት ማረጋገጫና ማሳመኛ እንዲሆን በማለት ወደ አገር ግዛት ምክትል ምኒስትርና የኢየሩሳሌም አውራጃ ኮሚሽነር እባላቱ (ሙታ ሳሪፍ) የተባሉት ፡ በርስዎ ማኅበርና በግብጥ ማኅበር መካከል ፡ የዚሁ ገዳም ባለቤትን ለማግኘት የተነሣውን ክርክር ለመመርመር ወደቆመው ኮሚስዮን ያቀረቡትን ጽሑፍ እያስታወስኩ ክቡር ጠቅላይ ሚኒስትር የኮሚሴኑን ራፖር ከመረመሩ በኋላ በውስጡ ያለውን አደራነት እንድትቀበሉት ለብፁዕነትዎ አስታውቃለሁ ።

፩. በ፲፱፻፳፭ ዓ. ም. ስለ ቅድስት ሀገር የወጣው ትእዛዝ እንደሚወስነው ፡ ደምበኛ ኮሚስዮን አስኪቋቋም ድረስ ጉዳዩ እንዳለ እንዲቆይ ፡ ይህም ማለት ግብጦች ያደር ጉት እንደነበረ በመስቀልና በፋሲካ በዓላቶች ጊዜ በስተ ግራ የሚገኘውን ግራ በር እየፈቱ እንዲቆዩ ኢትዮጵያውያኖች ደግሞ ሌላውን ፈቃድ ሳይጠይቁ እቤተ ክርስቲ ያኑ ገብተው ሥርዓታቸውን እንዲፈጽሙ ፡ በገዳሙም ውስጥ እንደፈቱ እንዲያገለግሉ ስለምን ግብጦች ሊከለክሏቸው መብት የላቸውም ።

፪. በገዳሙ ሊታደስ የሚያስፈልግ ነገር እንዳለ በማናቸውም ጊዜ ሁለቱም ወገኖች ያልተስማሙ እንደሆነ መንግሥት ይፈጽመዋል። እንግዲያውስ ጉዳዩ እላይ ባለው ሁኔታ እንደ ተበየነ እንዳለ ሆኖ ይቄይ ተብሏልና እንዲያውቁትና እንዲያከብሩት ተስፋ አለኝ ።

አክባሪዎ
(ሐሰን ኤል ካቲብ)
የኢየሩሳሌም አውራጃ ኮሚሽዮነር ።

ለክቡር
የኢየሩሳሌምና የመካነ ቅዱስ እ
ኢየሩሳሌም
ጆርዳን ።

ክቡር ሆይ ፡

አስቀድሜ ለክቡርነትዎ የ
ውናቴዎች በኢትዮጵያውያኖችና
ቀን ፲፱፻፶፱ ዓ. ም. ለሚያይ ኮ

በ፲፱፻፴ ዓ. ም. አዴ ምኒልክ
ነት ወደ ኢየሩሳሌም ልከው ነ
ልርቸን ፡ እንዲሁም በአቅራቢያ
የቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያ

ከሚሲዮኑ ሰፊ ጥናት ከደ
ልዩ ልዩ በለሥልጣኖች ከጻፈ
፩ የግሪክ ኦርቶዶክስ ፓትርያ
ኦርቶዶክሳውያኖች ቤተ ክ
ውስጥ ስነድ ቁጥር ፪ ላይ
ሀ) ከጥንት ጊዜ ጀ
ውስጥ ነዋሪዎች
ለ) በፓትርያርኩ እ
እና በ፲፱፻፳፯ ዓ.
በተነሣው ጠብ
የኢትዮጵያውያኖ
ሐ) ሆኖም ከፕቶች
ለማወቅ አልተቻ
መ) ከዚያን ጊዜ ጀምር

: ግብት ሚኒስቴር
ድሕረት ቤት

18 / ሐምሌ / 53

ጅ ፀትድስት እሌኒ ቤተ ክርስቲ
ክ ሙሁን ሊገልጡና ሊያስታ
ማሪና ማሳመኛ እንዲሆን በማለት
ሙራጃ ኮሚሽነር አባላቱ (ሙታ
መክከል ፡ የዚሁ ገዳም ባለቤትን
ው ኮሚሽኑን ያቀረቡትን ጽሑፍ
ሪፖር ከመረመሩ በኋላ በውስጡ
ውታለው ።
ትኔዛዝ እንደሚወስነው ፡ ደምበኛ
ይ ፡ ይህም ማለት ግብጦች ያደር
ክት ግራ የሚገኘውን ግራ በር
ፈቃድ ሳይጠይቁ እቤተ ክርስቲ
ሙስጥ እንደፌቱ እንዲያገለግሉ

ማናቸውም ጊዜ ሁለቱም ወገኖች
ክያውስ ጉዳዩ አላይ ባለው ሁኔታ
ትና እንዲያከብሩት ተስፋ አለኝ ።

አክባሪዎ
(ሐሰን ኤል ካቲብ)
ኢየሩሳሌም አውራጃ ኮሚሽኖር ።

አ ባ ፊ ል ጶ ስ
የኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን ጳጳስ ፡
የፖስታ ሣጥን ቍጥር ፳፭ — የስልክ ቍጥር ፲፤፱፯፲
ኢ የ ሩ ሳ ሌ ም ።

ኢየሩሳሌም የካቲት ፳፯ ቀን ፲፱፻፶፱ ዓ. ም.

ለክቡር
የኢየሩሳሌምና የመካነ ቅዱስ አገረ ገዢ
ኢየሩሳሌም
ጆርዳን ።

ክቡር ሆይ ፡

አስቀድሜ ለክቡርነትዎ የማክበር ሰላምታዬን ሳቀርብ ፡ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩት ውናቴዎች በኢትዮጵያውያኖችና በኮፕቶች መካከል ያለውን ክርክር ቅዳሜ የካቲት ፳፰ ቀን ፲፱፻፶፱ ዓ. ም. ለሚያይ ኮሚሲዮን ክቡርነትዎ እንዲያቀርብልኝ ተስፋ አደርጋለሁ ።

በ፲፱፻፲፭ ዓ. ም. አዴ ምኒልክ አንድ የኢትዮጵያ ዴሌጋሲዮን በደጃዝማች መሸሻ መሪ ነት ወደ ኢየሩሳሌም ልከው ነበር ፡ ይህ ዴሌጋሲዮን የዴር ኤል ሱልጣን ገዳምና የቁ ልፎቹን ፡ እንዲሁም በአቅራቢያው የሚገኙትን የአርባዕቱ እንስሳ ቤተ ክርስቲያንና የቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ጉዳይ ለማጥናት ተልኮ ነበር ።

ኮሚሲዮኑ ሰፊ ጥናት ካደረገ በኋላ ፡ አያሌ ደብዳቤዎች በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ልልዩ ልዩ ባለሥልጣኖች ከጻፈ በኋላ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን መልስ ለማግኘት ችለዋል ።

፤ የግሪክ ኦርቶዶክስ ፓትርያርክ ዳሚያኖስ የሰጡት መልስ ፡ ይህ መልስ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳውያኖች ቤተ ክርስቲያን መብት በሚል አርእስት በተጻፈው መጽሐፍ ውስጥ ሰነድ ቍጥር ፪ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል ፡ መልሱም ፡ —

ሀ) ከጥንት ጊዜ ጀምሮ የኢትዮጵያ መነኮሳት በዴር ኤል ሱልጣን ገዳም ውስጥ ነዋሪዎች ነበሩ ፡

ለ) በፓትርያርኩ እጅ የሚገኙት የሱልጣን ትእዛዞች በተለይም በ፲፪፻፷፯ እና በ፲፪፻፷፱ ዓ. ም. ውስጥ በኮፕቶችና በኢትዮጵያውያኖች መካከል በተነሣው ጠብ ምክንያት የተሰጠው ትእዛዝ የዴር ኤል ሱልጣን ገዳም የኢትዮጵያውያኖች ርስት መሆኑን በግልጽ ያስረዳል ፤

ሐ) ሆኖም ኮፕቶች የገዳሙን ቁልፍ የዛሬ ፯፪ ዓመት የወሰዱበትን አኳኋን ለማወቅ አልተቻለም ፤

መ) ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ጠቡ ሳያቋርጥ በሁለቱም ወገኖች መካከል ቀጥሎአል ፤

ሠ) ይህ በመሆኑ ምክንያት ኢትዮጵያውያኖች በነገሩ ውስጥ ባሉት ቤተ ክር ስቲያኖች ውስጥ የቤተ ክርስቲያንን ስነ ሥርዓት ለመፈጸም ሳይችሉ ቀርተዋል ይላል ።

፪ የአርመኖች አርቶዶክስ ፓትርያርክ አርቲን የሰጡት መልስ፡ ይህ መልስ የኢትዮ ጵያ አርቶዶክሳውያን ቤተ ክርስቲያን መብት በሚል አርእስት በተጻፈው መጽሐፍ ውስጥ ሰነድ ቁጥር ፲ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል፡ መልሱም፡ —

ሀ) ከጥንት ጊዜ ጀምሮ የኢትዮጵያ መነኮሳት በደር ኤል ሱልጣን ገዳም ውስጥ ነዋሪዎች ናቸው ፤

ለ) ኮፕቶች የገዳሙን ቁልፍ የዛሬ ፯ ዓመት የወሰዱበት አኳኋን ለማወቅ አልተቻለም ፤

ሐ) ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ጠቡ ሳያቋርጥ በሁለቱም ወገኖች መካከል ቀጥሎአል፡

መ) ይህ በመሆኑ ምክንያት በተባሉት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ ከቅርብ ዓመታት ጊዜ ጀምሮ የቤተ ክርስቲያን ስነ ሥርዓት ከመፈጸም አቋርጠ ዋል፡ ይላል ።

፫ የሶሪያውያኖች ጳጳስ ኤልያስ የሰጡት መልስ፡ ይህ መልስ፡የኢትዮጵያ አርቶዶክሳ ውያኖች ቤተ ክርስቲያን መብት በሚል አርእስት በተጻፈው መጽሐፍ ውስጥ ሰነድ ቁጥር ፳ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል፡ መልሱም፡ —

ሀ) ከጥንት ጊዜ ጀምሮ የኢትዮጵያ መነኮሳት በተባለው ገዳም ውስጥ ነዋሪ ዎች ናቸው ፤

ለ) ኮፕቶች የገዳሙን ቁልፍ የወሰዱበትን አኳኋን ለማወቅ አልተቻለም ፤

ሐ) ኢትዮጵያውያኖቹ የቤተ ክርስቲያንን ስነ ሥርዓት በአቅራቢያዎቹ ቤተ ክርስቲያኖች የሚፈጽሙም ቢሆን፡ በጠቡ ምክንያት ስነ ሥርዓቱን ከመ ፈጸም አቋርጠዋል ።

፬ የማሮናይት ፓትርያርክ ፣ይክር ኤል ሙዓለም የሰጡት መልስ፡ይህ መልስ፡ከዚህ በላ ይ በተጠቀሰው መጽሐፍ በሰነድ ቁጥር ፲፮ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል፡ መልሱም፡ —

ሀ) በእጃቸው በሚገኝ ሰነድ ሁሉ እንደሚታየው ዴር ኤል ሱልጣን የኢት ዮጵያውያኖች ንብረት ነው ፤

ለ) በኢየሩሳሌም በኖርኩበት በ፲፭ ዓመት ጊዜ ውስጥ የኢትዮጵያ መነኮ ሳት ሁለ ጊዜ በተባለው ገዳም ውስጥ ሲኖሩ አይተናል ፤

ሐ) ከዚህም በቀር የኢትዮጵያ መነኮሳት በአርባዕቱ እንስሳና በቅዱስ ሚካ ኤል ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥርዓተ ቅዳሴ ሲፈጽሙ ራሴ ተካፋይ ሆኛ ለሁ፡ ይላል ።

፭ የአርመን ካቶሊክ ፓትርያርክ ፣ይክር የአኪም ቱማያን የሰጡት መልስ፡ በሰነድ ቁጥር ፱ ላይ ተዘርዝሮ ይታያል፡ መልሱም፡ —

ሀ) በኢየሩሳሌም [illegible]
ሱልጣን ገዳም [illegible]
በአርባዕቱ እን[illegible]
ውስጥ ከ[illegible]
የሃይማኖት አገ[illegible]

፮ የላቲን ፓትርያርክ ፣ይክር
፮ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል፡ [illegible]

ሀ) የላቲን ሽማግሌዎ
ኤል ሱልጣን የ[illegible]

ለ) እንዲሁም የኢት
ስቲያኖች ውስጥ

፯ የመካነ ቅዱስ ጠባቂ አ
ቁጥር ፲ ላይ የሰጡት መ

ሀ) በኢየሩሳሌም ከ

ለ) የፍራንሲስካን
ወደ ቅዱስ መ

ሐ) የደቡባዊውን
ይገኝ ነበር ይላ

፰ ፍራንሲስ እስጢፋን በመጽ

ሀ) ይህንኑ የምስክ

ለ) ኮፕቶች በተ
የዴር ኤል ሱ

ሐ) ኢብራሂም ፓ
ቁልፉን እንዲ

መ) ኢብራሂም ፓ
ሌም መጥተ

ሠ) አንድ ኮፕት
በኩል የቀብሩን
ይከለከሉዋቸ

ረ) ይህ ሁናቴ አ

፱ የግሪክ አርቶዶክሳውያን
ሚኬልና ሐና ዘናጊ
መልስ፡ —

ሀ) ዴር ኤል ሱ

ሀ) በኢየሩሳሌም ፴፮ ዓመት ጊዜ ስኖር የኢትዮጵያ መነኮሳት በደር ኤል ሱልጣን ገዳም ውስጥ ሲኖሩ አይቻለሁ፤ እንዲሁም የተባሉት መነኮሳት በአርባዕቱ እንስሳ ቤተ ክርስቲያንና በቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከ፴፮ ዓመት ጊዜ ጀምሮ እስከ ነሐሴ ፳፫ ቀን ፲፱፻፷ ዓ.ም. ድረስ የሃይማኖት አገልግሎታቸውን ሥርዓት ሲፈጽሙ አይቻለሁ፤ ይላል ።

፮ የላቲን ፓትርያርክ ቫይካር ጀኔራል በኢየሩሳሌም የሰጡት መልስ፤ በሰነድ ቍጥር ፮ ላይ ተዘርዝሮ ይገኛል፤ መልሱም፤ —

ሀ) የላቲን ሽማግሌዎች በሰጡት ምስክርነትና ራሴ ባገኘሁት መሠረት፤ ደር ኤል ሱልጣን የኢትዮጵያውያኖች ርስት ነው ፤

ለ) እንዲሁም የኢትዮጵያ መነኮሳት ከገዳሙ አቅራቢያ በሚገኙት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ ሥርዓተ ቅዳሴ ይፈጽሙ ነበር፤ ይላል ።

፯ የመካነ ቅዱስ ጠበቂ አባ ፊሊፖ ሪቼ ከዚህ በላይ በተጠቀሰው መጽሐፍ፤ ሰነድ ቍጥር ፲ ላይ የሰጡት መልስ፤ —

ሀ) በኢየሩሳሌም ከ፳፪ ዓመት ጊዜ ጀምሮ በዚሁ ሥራ ስሠራ ነበር ፤

ለ) የፍራንሲስካን መነኮሳት በዚሁ ጊዜ ውስጥ ከ፱ኛው የመስቀል ጉዞ በኋ ወደ ቅዱስ መቃብር ሜዳ በሚወስደው በር ሲተላለፉ አይቻለሁ ፤

ሐ) የደቡባዊውን በር ቍልፍ በዚያን ጊዜ በኢትዮጵያውያን መነኮሳት እጅ ይገኝ ነበር ይላል ።

፰ ፍራንሲስ እስጢፋን በመጽሐፉ ሰነድ ቍጥር ፲፩ ላይ የሰጡት መልስ፤ —

ሀ) ይህንኑ የምስክርነት ቃል ስሰጥ ዕድሜዬ ፹፭ ዓመት ነው ፤

ለ) ኮፕቶች በተስበ በሽታ ምክንያት የኢትዮጵያ መነኮሳት ሁሉ ከለቁ በኋላ የደር ኤል ሱልጣን ቍልፍ በእጃቸው አግብተዋል ፤

ሐ) ኢብራሂም ፓሻ (ማለት በዚያን ጊዜ የግብጽ ገዢ የነበረው) ኮፕቶች ቍልፉን እንዲይዙ ረድተዋቸዋል ፤

መ) ኢብራሂም ፓሻ ከሞተ በኋላ አንዳንድ ኢትዮጵያውያኖች ወደ ኢየሩሳሌም መጥተው ገዳማቸውን መልሰው በእጃቸው ያለክርክር ለማግባት ቻሉ፤

ሠ) አንድ ኮፕት መነኩሴ በሞተ ጊዜ ኮፕቶች በኢትዮጵያውያኖች ገዳም በኩል የቀብሩን ሥርዓት ለመፈጸም ለማለፍ ሲጠይቁ ኢትዮጵያውያኖቹ ይከለክሉዋቸው ነበር ፤

ረ) ይህ ሁናቴ አያሌ የኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች የሚያውቁት ነው ፤ ይላል ።

፱ የግሪክ አርቶዶክሳውያን ሙኽታር በኢየሩሳሌም ጆርጀስ ዓጣ ኩታብ፤ ማንሱር ሚኬልና ሐና ዘናኒሪ በተባለው መጽሐፍ፤ ሰነድ ቍጥር ፲፪ ላይ የሰጡት መልስ፤ —

ሀ) ደር ኤል ሱልጣን የኢትዮጵያውያኖች ንብረት ነው ፤

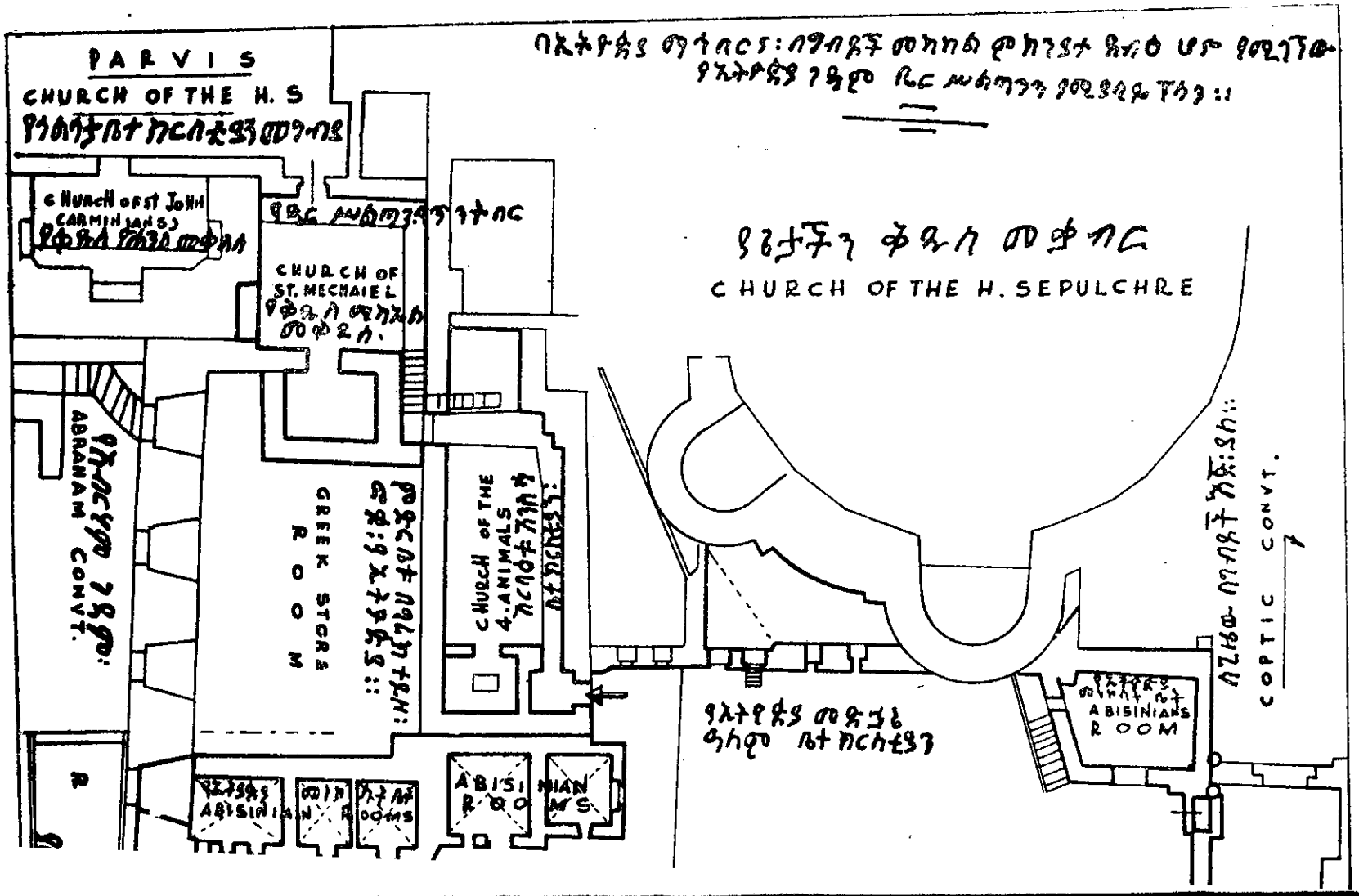
PARVIS
CHURCH OF THE H. S
CHURCH OF ST JOHN (ARMINIANS)
CHURCH OF ST. MECHAIEL
CHURCH OF THE H. SEPULCHRE
ABRAHAM CONVT.
GREEK STORE ROOM
CHURCH OF THE 4 ANIMALS
ABISINIAN ROOMS
ABISINIANS ROOM
COPTIC CONVT.

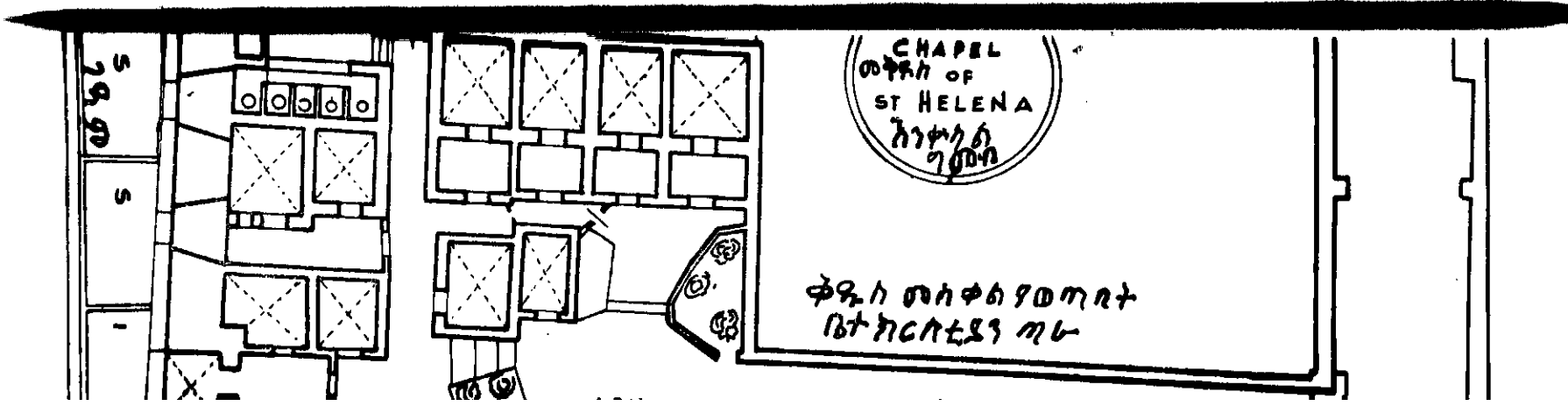
CHAPEL OF ST HELENA

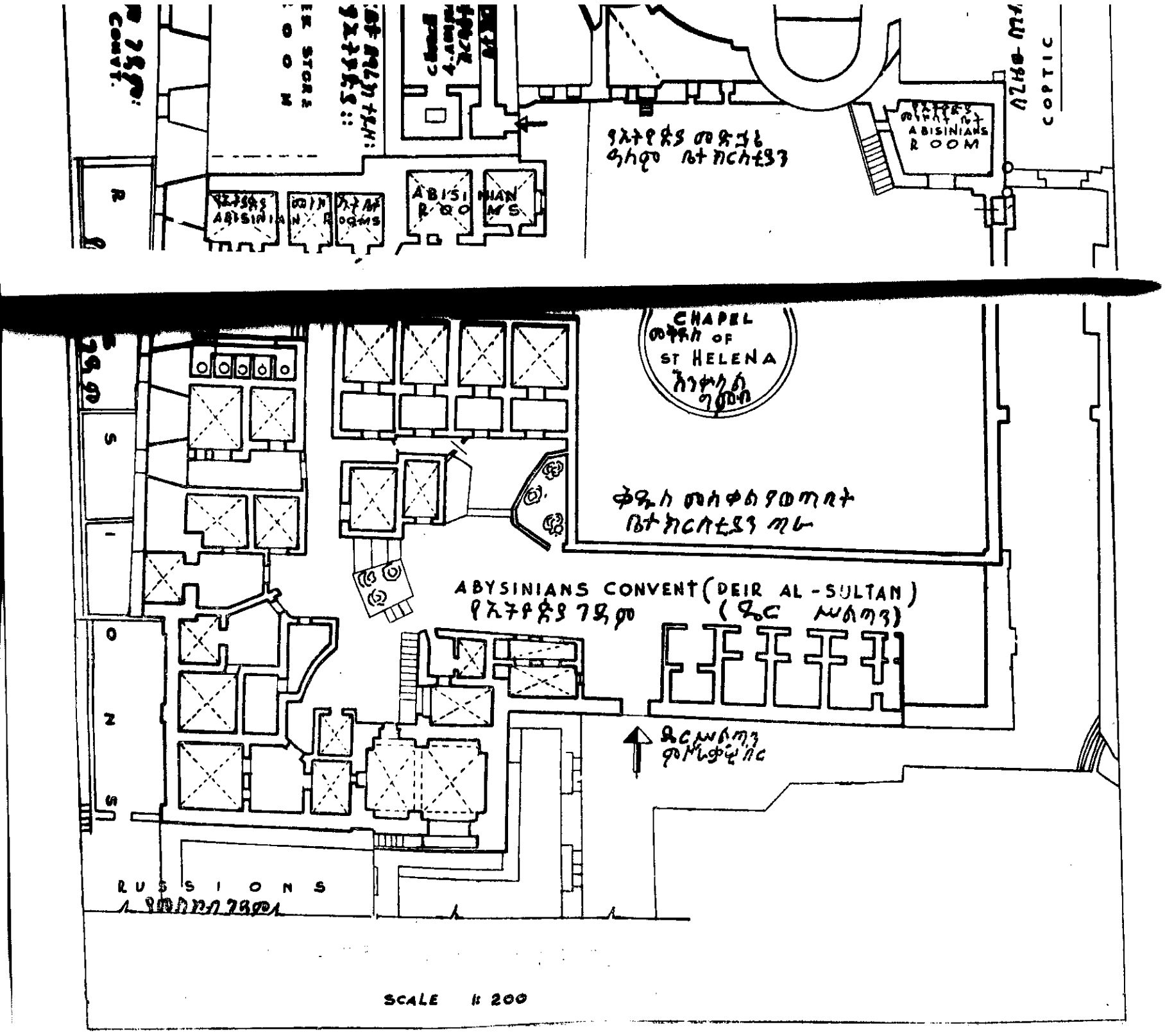
COPTIC
ABISINIANS ROOM
ABISINIAN ROOMS
CHAPEL OF ST HELENA
ABYSINIANS CONVENT (DEIR AL-SULTAN)
RUSSIONS
SCALE 1: 200

ለ) ከገዳሙ አጠገብ የሚገኙት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች የኢትዮጵያውያኖች ንብረት ሆነው ኢትዮጵያውያኖቹም የቤተ ክርስቲያንን ስነ ሥርዓት ይፈጽሙበት ነበር፤ ይላል ።

፲ በኢየሩሳሌም የሚገኙት አርመኖች፤ በሰነድ ቍጥር ፲፫ ላይ የሰጡት መልስ፤ —

ሀ) ዴር ኤል ሱልጣንና አጠገቡ የሚገኙት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች የኢትዮጵያ መነኮሳት ናቸው ይላል ።

፲፩ በኢየሩሳሌም የሚገኙት የላቲን ሰዎች፤በሰነድ ቍጥር ፲፬ ላይ የሰጡት ምስክርነት፤—

ሀ) ዴር ኤል ሱልጣንና አጠገቡ የሚገኙት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች የኢትዮጵያውያኖች ንብረት ናቸው፤

ለ) የኢትዮጵያ መነኮሳት የቅዳሴ ስነ ሥርዓት በሁለቱ ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ ሁለ ጊዜ ይፈጽሙ ነበር፤ ይላል ።

፲፪ ሽማግሌው ያቆብ ኢብራሂም ኤል ካውድ፤ በሰነድ ቍጥር ፲፯ ላይ የሰጡት ምስክርነት፤—

ሀ) ይህንን ምስክርነት ስሰጥ ዕድሜዬ ፷፭ ዓመት ሆኖ ገና በሕይወቴ የምገኝ ሰው ነኝ፤

ለ) እናቴ በዴር ኤል ሱልጣን ውስጥ ለኢትዮጵያውያን መነኮሳት ታገለግል ነበር፤

ሐ) በሕይወቴ ጊዜ ውስጥ ከፕቶች የሰሜኑን በር በኃይል ሲከፍቱት አይቻለሁ፤ ድሮ በሩ ትንሽ ቀዳዳ ብቻ ነበረው፤

መ) ከፕቶቹ በስተሰሜኑ በር በላይኛው ክፍል አንድ የድንጋይ ጽሑፍ ካስ ቀመጡ በኋላ፤ የግሪክ ፓትርያርክ ድንጋዩን እንዲያነሡ አዘዙዋቸው፤

ሠ) ከገዳሙ አጠገብ በሚገኙት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ የኢትዮጵያ መነኮሳት ሥርዓተ ቅዳሴ ሲፈጽሙ አይቻለሁ፤

ረ) ኢትዮጵያውያኖቹ ወደ ቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን በሚወስደው በገዳሙ ደቡብዊ በር በኩል ሙታውያኖቻቸውን ሲያሳልፉ አያቸው ነበርሁ፤ ይላል ።

ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት ማስረጃዎች ከዚህ ቀደም ከቀረብናቸው ማስታወሻዎች በተጨማሪነት የቀረቡ ናቸው ።

ስለዚህ ኢትዮጵያውያኖቹ ክቡር ኮሚሲዮኑ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘረውን ጉዳይ እንዲፈጽምላቸው በማክበር ያመለክታሉ፤

፩ የዴር ኤል ሱልጣን ገዳምና አብረውት ያሉት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ንጉሣዊው ትእዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በነበሩበት አኳኋን እንዲመለሱ፤ የተባለው ንጉሣዊው ትእዛዝ በዚል ቂዕዳ፤ ፲፱፻፲፯ ዓመተ ሄጂራ የተሰጠ ነው ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የተፈጸሙት ግፎችና አገባብ የሌላቸው ተግባሮች ሁሉ ሕገ ወጥ ተብለው እንዲቈጠሩ !

፪ ከፕቶች በ፲፰፻፹፰ እና
ወጥ ተግባሮች ሁሉ ንገ
፫ ዴር ኤል ሱልጣን ገ
መሆኑን ተገልጾ ቀልፍ
ውሳኔ እንዲሰጥ ፤
፬ የተባሉት ሁለት ቤተ ክ
ተመላሽ እንዲሆኑና እ
ቸውም ሰው በተባለው
ሰን ፤
፭ ኢትዮጵያውያኖቹ በተ
እንዲታወቅላቸው ደጋ
የይርጋ ሕግ ሊያግዳቸ
፮ ስለ ገዳማችን ውሳኔ የ
ሁም የሱልጣን ሰሊም

ክቡር ኮሚሲዮኑ ጉዳዩን ኢ
እንደሚሰጠን በመተማመን እ
ትና እናቀርባለን ።

ክርስቲያኖች የኢትዮጵያውያኖች
ቤተ ክርስቲያንን ስነ ሥርዓት ይፈ

ር ፲፫ ላይ የሰጡት መልስ፡—
ት ውስት ቤተ ክርስቲያኖች የኢ

ር ፲፭ ላይ የሰጡት ምስክርነት፡—
ውስት ቤተ ክርስቲያኖች የኢት

ርማት በውስቱ ቤተ ክርስቲያኖች
ስ

ድ ጥያቄ ፲፮ ላይ የሰጡት ምስ

ዓመት ሆኖ ገና በሕይወቴ የም

ትዮጵያውያን መነኮሳት ታገለግል

ን ወር ወጋይል ሲከፍቱት እይቻ
ው፤

ል እንድ የድንጋይ ጽሑፍ ከስ
ውን እንዲያነሙ አዘዙዋቸው፡
ክርስቲያኖች ውስጥ የኢትዮጵያ
ሆው፡
ት ቤተ ክርስቲያን በሚወስደው

ችግሮቻቸውን ሲያሳልፉ አያቸው

ም ከተረጋገጡ ማስታወሻዎች

ዚህ ተጥሎ የተዘረዘረውን ጉዳይ

ት ውስት ቤተ ክርስቲያኖች ንጉሣ
ክርስን እንዲመለሱ፡ የተባለው ንጉ
ሥራ የተቋመ ነው። ከዚያን ጊዜ
ከ ተጋሮች ውሉ ሕገ ወጥ ተብ

፪ ከፕቶች በ፲፰፻፶፰ እና በ፲፰፻፶፯ ዓመተ ምሕረት ውስጥ የፈጸሙዋቸው ሕገ ወጥ ተግባሮች ሁሉ ንጉሣዊውን ትእዛዝ ተቃዋሚዎች ተብለው እንዲቆጠሩ፡

፫ ዴር ኤል ሱልጣን ሁለ ጊዜ በኢትዮጵያ መነኮሳት እጅ የነበረና ርስታቸው መሆኑን ተገልጾ ቁልፎቹንም ለኢትዮጵያውያኖች ተመላሽ እንዲያደርጉ እንድ ውሳኔ እንዲሰጥ፤

፬ የተባሉት ሁለት ቤተ ክርስቲያኖች ቁልፎች እንደዚሁ ለኢትዮጵያ መነኮሳት ተመላሽ እንዲሆኑና እንዲሁም የቤተ ክርስቲያኖቹ መብት ከታወቀ በኋላ ማናቸውም ሰው በተባለው ገዳም በኩል እንዳይተላለፍ የተከለከለ መሆኑን መወሰን፤

፭ ኢትዮጵያውያኖቹ በተባለው ገዳምና ቤተ ክርስቲያኖች ላይ ያላቸውን መብት እንዲታወቅላቸው ደጋግመው ሲጠይቁ በመኖራቸው ምክንያት ማናቸውም የይርጋ ሕግ ሊያግዳቸው የማይችል መሆኑን መወሰን፤

፮ ስለ ገዳማችን ውሳኔ የሚሰጥበት መሠረት የአማራይት ቃል ኪዳንና እንዲሁም የሱልጣን ሰሊምና የሱለይማን ትእዛዞች መሆናቸውን መወሰን።

ከቡር ከሚሲዮኑ ጉዳዩን አብራርቶ ከተመለከተ በኋላ፡ ተገቢ የሆነ ትክክለኛ ውሳኔ እንደሚሰጠን በመተማመን እስቀድመን ምስጋናችንንና የማክበር ሰላምታችንን በትሕትና እናቀርባለን።

ፍጹም አክባሪዎ፡

አ ባ ፊ ል ጶ ስ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን

ጳጳስ በኢየሩሳሌም።

እስታቱስከ፤ከሚባለው መስተር ካስት ከጻፈው መጽሐፍ የተቀዳ ከእንግሊዝ
ጳጳስ ዘንድ የመጣልኝ፥ ፤፱፻፶፭ ዓ-ም ጥቅምት ፤ ቀን
አ ባ ፊ ል ጶ ስ ።

የዴር ኤል ሡልጣን ገዳም፥

የዴር ኤል ሡልጣን ገዳም ከጎልጎታ ቤተ ክርስቲያን ጋር በስተምሥራቅ የሚዋ ሰን ነው፥ይህ ገዳም በገረገራው መኻከል አንድ ጉልላትና=ዶም=የመነከሳት መኖሪያ የሆኑ ጐጆዎች ኖሮት በከፕት ዘበኛ ይጠበቃል፥ ጉልላቱም የቅድስት እሴኒ መቅደስ መብራት ነው፥ ገዳሙ የሚገኘው በ፤፱፻፶፭ ዓ. ም. በክርስቲያኖች ወረራ ጊዜ በፈረ ሰው አሁንም የፍራሹ ምልክት በሚታይበት ጥንት የአውጉስጢን ቀሳውስት መዘዋ ወሪያ በነበረው ሥፍራ ላይ ነው፥ ወደ ጎልጎታ በሚወስደው መታላለፊያ በሩ የሚከ ፈተው የቅዱስ ሚካኤል መቅደስና የአርባዕቱ እንስሳ መቅደስ ከገዳሙ ጋር የተያ ያዙ ናቸው ።

ከፕቶችና ኢትጵያውያን በየበኩላቸው ዴር ሡልጣን የሚባለው ገዳም የየራሳችን ነው ይላሉ፥ ከፕቶች ግን በዚያ የሚገኙትን ኢትዮጵያውያን በእንግድነት እንደተቀ በሏቸውና በእነሱ ፈቃድ ብቻ እንዲቆዩ እንጂ ባለቤቶች እንዳይደሉ አድርገው ይናገ ራሉ፤ የክርክሩም ታሪክ በጣም ረጅምና የተሳሰረ ነው፥ የኢትዮጵያና የከፕት ቤተ ክርስቲያን እምነት አንድ ሆኖ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን የአሌክሳንድርያው የመን በረ ማርቆስ ልጅ ሆኖ ሁል ጊዜም የሚሾምላት ሊቀ ጳጳስ ከከፕት ሊቃውንት መካ ከል በመሆኑ ይህ በሁለቱ መኻከል ያለው ክርክር በተለይ የሚያሳዝን ነው ።

እያሌ የመኻከለኛው መቶ ዘመናት ደራሲዎች የከፕቶችና የኢትዮጵያውያኖች "የኖ ቢያ,, መነከሳት በጎልጎታ አካባቢ እንደነበሩ ሲመሰክሩ ኢትዮጵያውያን በመካን ቅዱ ሳት ከፍ ያለ መብት እንደነበራቸው ያረጋግጣሉ፥ በአሥራ አራተኛው መቶ ዓመት ትንሽዋ የግብፅ ቅድስት ማርያም መቅደስና ደግሞ በአሥራ እምስተኛው መቶ ዓመት በመዘዋወሪያው የሚገኘው የተድላ መቅደስ በኢትዮጵያውያን እጅ ነበረ፥ በአሥራ ሰባ ተኛው መቶ ዓመት ግን እንደሌሎች ታናናሽ የክርስቲያን ከሙኒቲዎች ሁሉ የቱርክን ገዢ ግብር መክፈል ስለ አቃታቸው ቤተ ክርስቲያኑ ራሱ ተወሰደባቸው እነሱ እንደ ሚሉት እስከዛሬ በእጃቸው ያለውን የዴር ሡልጣንን ገዳም ብቻ ይዘዋል ።

ከፕቶች ደግሞ በበኩላቸው ዴር ሡልጣን የተባለው ገዳም ምን ጊዜም የራሳ ቸው ንብረት እንደነበረና የሃይማኖት ጓደኞቻቸው የሆኑት ኢትዮጵያውያን ንብረታ ቸው ተወርሶ ማረፊያ ባጡ ጊዜ በርኅራኄ እንዳስጠጉአቸው ይናገራሉ ።

በእንደዚህ ያለው ሁናቴ በአርባዕቱ እንስሳ መቅደስ እንዲጸልዩ ተፈቅዶላቸው ስለ ገዳሙ የተነሣው ክርክር ለመጀመርያው ጊዜ ባለፈው መቶ ዓመት ተሰማ፥እስከዚህ ጊዜ ድረስ ፀንቶ የተቋቋመው ድርጅት እንደምን እንደተናጋና በመከናት ቅዱሳት ጉ

ዳይ እኒህ ሁለት አኅትማማች ቤ
ምክንያት እንደተጣሉ በግልጽ
በተባረሩ ጊዜ በጥቅምት ፲፯-፲
ላይ ጽሑፍ በከፕቶች እጅ ይገኛ
ሳድሱ የሚያስረዱ አራት ወይም
ዛቸውን የሚጠቅስ ቀደም ብሎ የ
በ፤፰፻፴፰ ዓ. ም. እጅግ የ
ኢትዮጵያውያን ሁሉ ብሙሉ ኦ
ሩሳሌምን በያዘበት ጊዜ ስለሆነ፥ ከ
ረት ካርታቸውንም ጭምር ተ
ጃውን ፈቃድ አግኝተው ከፕቶች
ደግሞም የቤተ ክርስቲያናትንና
ቻሉ፥የኒህ የሁለት ከሚኒቲዎች
ልም ኢትዮጵያውያን በ፤፰፻፴
የቱርክ መንግሥት ምርመራ
ኢትዮጵያውያንም የቀኖፍ መ
ርች ተበጅተው መፍቻቸው ለከ
ሳቲ ብሪታንያ ጋር ግጭት ባደረጉ
ከፕቶች የሰሜኑን በር እንዲ
ሁለተኛው ግጭት ተደረገ፥ ከፕቶ
ር፥ ነገር ግን በይርጋ ደምብ መ
ናችም ከፕቶች አንዳች መለዋወ
ወግቸው ሌላ የከፕቱን ሊቀ ጳጳ
ንት ጀምሮ በአርባዕቱ እንስሳ መ
ከሏቸው ።

ጉዳዩ ለቱርክ መንግሥት ቀ
ላቸው ከፕቶች ሳያስገድዳቸው ቀ
ልግል በር በገዳሙ በስተምሥራ
ንም እንኳን ከፕቶች በብርቱ ቤ
ያደርሱበት ድንኳን በገዳሙ ሣ
ከዚህ አድላዊ ውሳኔ በኋላ ኢ
የቱርክ መንግሥት በዚህ አስቸጋ
ደርጉ አልቻሉም ።

ከዚህም በስተቀር ኢትዮጵያ
ደግፍ ጽሑፍ ማስረጃ ሊያቀርቡ

ጽሑፍ የተቀዳ ከእንግሊዝ
ጥቅምት ፤ ቀን

ም፡

ያን ጋር በስተምሥራቅ የሚዋ
ትና=ዶም=የመነከሳት መኖሪያ
ስፋቱም የቅድስት እሴኒ መቅደስ
ስቲያናት ወረራ ጊዜ በፈረ
ስውንስዉን ቀሳውስት መዘዋ
ስደው መታላለፊያ በሩ የሚከ
ስ መቅደስ ከገዳሙ ጋር የተያ

ማን የሚጸለው ገዳም የየራሳችን
ያውያን በእንግድነት እንደተቀ
ቶች እንዳይደሉ አድርገው ይናገ
ው፡ የኢትዮጵያና የከፕት ቤተ
ስቲያን የአልክሳንድርያው የመን
፡ ጳጳስ ከከፕት ሊቃውንት መካ
ተከፍ የሚያሳዝን ነው ።
ፕቶችና የኢትዮጵያውያኖች "የኖ
ሩ ኢትዮጵያውያን በመካን ቅዱ
ስ ሥራ አራተኛው መቶ ዓመት
ስ ሥራ አምስተኛው መቶ ዓመት
ጵያውያን እጅ ነበረ፡ በአሥራ ሰባ
ስቲያን ኮሚኒቲዎች ሁሉ የቱርክን
. ፈቃ ተመሰደባቸው እነሱ እንደ
ት ገዳም ብቻ ይዘዋል ።
ስ ገዳም ምን ጊዜም የራሳ
 የሆኑት ኢትዮጵያውያን ንብረታ
ንስቸው ይናገራሉ ።
ስ መቅደስ እንዲጸልዩ ተፈቅዶላቸው
ሄው መቶ ዓመት ተሰማ፡ እስከዚህ
ጀተናጋና ፈመከናት ቅዱሳት ጉ

ዳይ እኒህ ሁለት አኅትማማች ቤተ ክርስቲያናት የቅርብ ጓደኞች በመሆን ፈንታ በምን ምክንያት እንደተጣሉ በግልጽ አይታወቅም ፤ ኢትዮጵያውያን ከዴር ሡልጣን ገዳም በተባረሩ ጊዜ በጥቅምት ፲፯-፲፰፻፳ ዓ. ም. በቃዲው የተጻፈ የነበራቸውን ዝርዝር የሚያሳይ ጽሑፍ በከፕቶች እጅ ይገኛል ፤ በዚሁ ጊዜ በመንግሥት ፈቃድ ገዳሙን እንዲያሳድሱ የሚያስረዱ አራት ወይም አምስት ጽሑፎች ለማቅረብ ይችላሉ ፡ ገዳሙን መያዛቸውን የሚጠቅስ ቀደም ብሎ የተጻፈ አንድ ጽሑፍ ደግሞ በእጃቸው ይገኛል ።

በ፲፰፻፴፰ ዓ. ም. እጅግ የሚያስፈራ ተስቦ በሽታ በኢየሩሳሌም ገብቶ ስለነበረ ኢትዮጵያውያን ሁሉ ብሙሉ አለቁ ይባላል ፤ ይኸውም የሆነው ኢብራሂም ፓሻ ኢየሩሳሌምን በያዘበት ጊዜ ስለሆነ ፡ የኢትዮጵያውያንን ጽሑፎችና ቤተ መጻሕፍት የንብረት ካርታቸውንም ጭምር ተላላፊ በሽታ ነክ አስመስለው በማቅረብ ለማቃጠል የፓሻውን ፈቃድ አግኝተው ከፕቶች በዚህ አጋጣሚ ሳይጠቀሙበት የቀሩ እይመስልም ፤ ደግሞም የቤተ ክርስቲያናትንና የገዳሙን ቀኖልፍ መፍቻዎች እጃቸው ለማግባት ቻሉ፡የኒህ የሁለት ኮሚኒቲዎች ክርክር በአሥራ ዘጠነኛው መቶ ዓመት መላው ቢቀጥልም ኢትዮጵያውያን በ፲፰፻፷፩ ዓ. ም. የቀኖልፍ መፍቻውን እጃቸው ያገቡ ይመስላል ።

የቱርክ መንግሥት ምርመራ አድርጎ የሰጠው ብይን ከፕቶችን የሚደግፍ ነበር ፡ ኢትዮጵያውያንም የቀኖልፍ መፍቻውን አንሰጥም በማለት እምቢ ስለአሉ ሌሎች ቀኖልፎች ተበጅተው መፍቻቸው ለከፕቶች ተሰጠ ፡ ይኸውም የሆነው አጼ ቴዎድሮስ ከታላቋ ብሪታንያ ጋር ግጭት ባደረጉበት ጊዜ ስለነበረ ኢትዮጵያውያንን በደላቸው ።

ከፕቶች የሰሜኑን በር እንዲያሰሩ ማዘጋጃ ቤት በ፲፰፻፷፱ ዓ. ም. ሲፈቅድላቸው ሁለተኛው ግጭት ተደረገ ፡ ከፕቶች መላው የሰሜኑን ግድግዳ ለማፍረስ ፈልገው ነበር ፡ ነገር ግን በይርጋ ደምብ መሠረት የቱርክ መንግሥት ከለከላቸው ፡ ኢትዮጵያውያኖችም ከፕቶች እንዳች መለዋወጥ ለማድረግ መብት የላቸውም ሲሉ በብርቱ ከመቃወማቸው ሌላ የከፕቱን ሊቀ ጳጳስ ዘለፉዋቸው በዚህም ምክንያት ኢትዮጵያውያን ከጥንት ጀምሮ በአርባዕቱ እንስሳ መቅደስ ለመጸለይ የነበራቸውን መብት ከፕቶች ከለከሏቸው ።

ጉዳዩ ለቱርክ መንግሥት ቀርቦ ስለ ነበረ መቅደሱን ለኢትዮጵያውያን እንዲከፍቱ ላቸው ከፕቶች ሳያስገድዳቸው ቀረ ፡ ሆኖም ኢትዮጵያውያን ለራሳቸው ብቻ የሚያገልግል በር በገዳሙ በስተምሥራቅ ግድግዳ እንዲከፍቱ ፈቀደላቸው ፡ በዚህም ጊዜ ምንም እንኳን ከፕቶች በብርቱ ቢቃወሙ ኢትዮጵያውያን የፋሲካን ጸሎታቸውን የሚያደርሱበት ድንኳን በገዳሙ ጣሪያ ላይ እንዲተክሉ ተፈቀደላቸው ።

ከዚህ አድላዊ ውሳኔ በኋላ ኢትዮጵያውያን ምንም ያህል ትግላቸውን ቢያጠነክሩ፡ የቱርክ መንግሥት በዚህ አስቸጋሪ ጉዳይ ከፕቶችን በመደገፍ ስለ አዘነበለ ምንም ሊያደርጉ አልቻሉም ።

ከዚህም በስተቀር ኢትዮጵያውያን የሚጠይቁት ንብረት የራሳቸው መሆኑን የሚደግፍ ጽሑፍ ማስረጃ ሊያቀርቡ ከቶ አልቻሉም ።

የኢትዮጵያውያን ጽሑፍ ማስረጃዎች ሁሉ በ፲፰፻፹፰ ዓ. ም. እንደተቃጠሉ ከዚህ በላይ ተነግሯል ፡ ሆኖም እኒህ ማስረጃዎች በኢትዮጵያ ይገኛሉ የሚል ታሪክ እየገነነ ሄደ ፡ የማስረጃዎችም መኖርና አለመኖር የፈጠረው መጠራጠር የውጭ አገር መንግሥት በነገሩ እንዲገባ አጋጣሚ ጊዜ ሆነ ፡ መስኮብ በመካናት ቅዱሳት ያላትን ምኞት ለመዘርጋት ይህ አጋጣሚ ጊዜ ሆኖ ስለ አገኘችው ኢትዮጵያ እንዲመለስላት ከምትጠይቀው ንብረት በከፊል እንድታገኝ መገበባት ከተደረገ በኋላ የኢትዮጵያን ጥያቄ ደገፈች፤ ስለዚህም በ፲፰፻፹፫ ዓ. ም. በመስኮብ አምባሳደር ጠያቂነት የዴር ኤል ሡልጣን ገዳም ጉዳይ እንደገና እንዲመረመር የቱርክ መንግሥት አዘዘ ፡ የኢየሩሳሌም ባለሥልጣኖች ግን ጉዳዩ አስቀድሞ በሚገባ የተመረመረ ስለሆነ እንደገና አይነሣብን ሲሉ መለሱ፤ በ፲፱፻፲ ዓ. ም. ደግሞ በኢየሩሳሌም በነበረው በኢጣልያ ቆንስል አማካይነት የአጼ ምኒልክ ጥያቄ ለኢየሩሳሌም ባለሥልጣኖች ቀረበ ፡ እንደገና ደግሞ በ፲፱፻፲፯ ዓ. ም. የቱርክ መንግሥት ጉዳዩን ኢንፎርማል በሆነ መንገድ እንሥቶት አገሩን የያዘው የእንግሊዝ መንግሥት የጉዳዩ ሁናቴ በ፲፰፻፹፱ ዓ. ም. የነበረውን መልክ አለመለወጡን አስታወቀ ፡ ይኸም ማለት ከተከራካሪዎቹ ወገኖች አንደኛው ለሌላው የባለ ንብረትነት መብት የሚሰጠውን ሥራ እንዲፈጸም የማይፈቅዱለትና የትኛውም ወገን የባለ ንብረትነት ይዞታ እንዳይደክምበት ለማሳደሻ የሚያስፈልገውን ወጭ ለመክፈል የማይስማማ ነው ።

ገዳሙ በክርክሩ ምክንያት ባለቤት አጥቶ ፈራርሶ ስለነበረ መታደስ አስፈላጊው በመሆኑ ማዘጋጃ ቤት በ፲፱፻፲፱ ዓ. ም. እና በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. አድሶት የእርሻ ክፍል መሥሪያ ቤት ደግሞ በ፲፱፻፳፫ ዓ. ም. ዛፎችን አስመልምሎአል ።

መንግሥቱ በክርክሩ ሊገባ በፈለገ ቍጥር ኢትዮጵያውያን የንብረታቸው ማስረጃዎች በኢትዮጵያ ይገኛሉ በማለት ማስረጃዎቹን ለማቅረብ ቀጠሮ ጠየቁ ፡ ስለዚህም በ፲፱፻፲፰ ዓ. ም. በአዲስ አበባ የነበረው የግርማዊ የእንግሊዝ ንጉሥ ዋና ቆንስል ምርመራ እንዲያደርግ ታዘዘ ።

የተባሉት የንብረት ማስረጃ ጽሑፎች በኢትዮጵያ በሚኖሩ የመስኮብ ተወላጅ ባሮን ኒኮላስ በተባሉ ሰው እጅ እንደነበረና እኒህም ሰው ማስረጃዎችን እጅግ ከፍ ባለዋጋ ለአጼ ምኒልክ ሊሸጡ እንደሞከሩ የሚገልጽ ኢንፎርመሽን ተገኘ ፤ እኒህን የመሰሉ ማስረጃዎች በኮንስታንቲኖፕል ለነበረው የግርማዊ የእንግሊዝ ዋና ቆንስል እንዲመረምሩ በ፲፱፻፲፰ ዓ. ም. ቀረበ ፡ በሌላም በኩል ደግሞ እኒህ ማስረጃዎች የኢየሩሳሌም የኦርቶዶክስ ሲኖድ አባል ለኮፕቶች ሽጡት የሚል ወሬ በአገሩ ውስጥ ተዛመተ ። የሆነ ሆኖ ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴ ልዑል አልጋ ወራሽ ራስ ተፈሪ ስለ ንብረቱ ማስረጃ የተዛመተውን አሉ ባልታ ምንም ያህል ባለማመናቸው ተንኰሉ ያገኘው ደገፋ ያንኑ ያህል ትንሽ ነበር ።

በአሮጌው ከተማ ካላቸው ገዳም በስተቀር ከግንቡ ውጭ ቆንጆ ቤተ ክርስቲያን የሚገኝበት አንድ ገዳምና በከተማውም ውስጥ በለብዙ ዋጋ የሆነ ንብረት ስለ አላቸው ዛሬ የኢትዮጵያውያን ሁናቴ በጣም ተሻሽሏል ።

በ፲፱፻፲፰ ዓ. ም. ልዑል ራ
አዋሳኝ ከሚገኘው ከቅዱስ ኢ
ፓትርያርክ በወርቅና በኢትዮ
ሰጣቸው አደረጉ፤ይህም መለዋ
የከረረ ክርክር አስነሣ ፡ ይህ የ
በዴር ኤል ሡልጣን ገዳም ሥር
ዘግቶ ከዴር ኤል ሡልጣን ወደ
ነው ፡ በመንግሥቱ የተደረገው
ከት የተደረገው መለዋወጥ ል
ሐሳብ ለልዑልነታቸው እንዲነ
ቸው ሐኪም አማካይነት እንደ
ጥያቄውን የመደገፍ ለ
ያርክ አንድ ፓምፍሌት አሳትሟ
ውያንና መካነ ቅዱሳት,, በሚ
የት ተጽፏል ፡ ኢትዮጵያውያን
ተፈቅዶ አያውቅም ።

ስለዚህ በዓል አከባበር ሉ
ይኸውም ሊሆን የቻለው አ
ቢሆን የቱርክንና የግብጽን ፕ
የቀበሌው ገዢ በ፱ የኮቲት
የጻፉትንና ለኮፕቶችና ለኢትዮ
ተመልክት ።

በታላቁ ዱክ አሌክሳንደር
ድ ነበር ፡ የንብረት ማስረጃዎቹን
ንግግር ተጀምሮ ነበር ፡ በ፲፪ እ
ቍጥር-ኤ ምሥጢር ደብዳቤ ተ

[illegible] ዓ. ም. እንደተቃጠሉ ከዚህ
[illegible] ይገኛሉ የሚል ታሪክ እየገነነ
[illegible]ወራጠር የውጭ አገር መንግ
[illegible]ስናት ቅዱሳት ያላትን ምኞት
[illegible]ድያ እንዲመለስላት ከምትጠይ
[illegible]ል የኢትዮጵያን ጥያቄ ደገፈች፤
[illegible]ት የደር ኤል ሡልጣን ገዳም
[illegible]ን የኢየሩሳሌም በለሥልጣኖች
[illegible]ድና አይነግብን ሲሉ መለሱ፤
[illegible]ያ ቆንስል አማካይነት የአጼ
[illegible]ንደገና ደገሞ በ፲፱፻፲፯ ዓ. ም.
[illegible]ንሥቶት አገሩን የያዘው የእን
[illegible]ረውን መልክ አለመለወጡን አስ
[illegible] ልሳለው የባለ ንብረትነት መ
[illegible]ት ወገን የባለ ንብረትነት
[illegible] ልመክፈል የማይስማማ ነው።
[illegible] ልጠረ መታደስ አስፈላጊው
[illegible] ዓ. ም. አድሶት የእርሻ ክፍል
[illegible]ሆኑ ።
[illegible]ትያውያን የንብረታቸው ማስረጃ
[illegible]ትረብ ቀጠሮ ጠየቁ ፡ ስለዚህም
[illegible] ንጉሥ ዋና ቆንስል ምር

[illegible] ሚናሩ የመስከብ ተወላጅ በሮ
[illegible] ማስረጃዎችን እጅግ ከፍ ባለዋጋ
[illegible]ን ተገኘ ፤ እኒህን የመሰሉ
[illegible] ዋና ቆንስል እንዲመ
[illegible] ማስረጃዎች የኢየሩሳሌም
[illegible] ውስጥ ተዛመተ ። የሆነ
[illegible] ፈረስ ተፈሪ ስለ ንብረቱ ማስረጃ
[illegible] ተንኳሉ ያገኘው ደገፉ ያንኑ

[illegible] ውጭ ቆንጆ ቤተ ክርስቲያን
[illegible] ጥጋ የሆነ ንብረት ስለ አላቸው

በ፲፱፻፲፰ ዓ. ም. ልዑል ራስ ተፈሪ ኢየሩሳሌምን ሲጐበኙ በክርስቶስ መቃብር አዋሳኝ ከሚገኘው ከቅዱስ አብርሃም ገዳም ሥር ያለውን የምድርቤት ከአርቶዶክሳዊው ፓትርያርክ በወርቅና በኢትዮጵያም ሊሰጡት በተስማሙት ንብረት ለውጥ እንዲ ሰጣቸው አደረጉ፤ይህም መለዋወጥ በመሃይምን አርቶዶክሳዊ ክበብና በቅዱስ ሲኖድያ የከረረ ክርክር አስነሣ ፡ ይህ የምድር ቤት የተገዛበት ምክንያት ምድር ቤቱ በከፊል በዴር ኤል ሡልጣን ገዳም ሥር ስለሚገኝ ከአርቶዶክስ ገዳም የሚያወርደውን ደረጃ ዘግቶ ከዴር ኤል ሡልጣን ወደ ምድር ቤቱ የሚያወርድ ደረጃ ለመሥራት ስለ ተፈለገ ነው ፡ በመንግሥቱ የተደረገው መገበያየት የይርጋውን አዋጅ የሼር አድርጎ በመመል ከት የተደረገው መለዋወጥ ሊጸድቅ አለመቻሉን ለብፁዕነታቸው በመግለጽ ይኸው ሐሳብ ለልዑልነታቸው እንዲነገር ጠየቀ ፡ ብፁዕነታቸውም የተጠየቁትን በልዑልነታ ቸው ሐኪም አማካይነት እንደፈጸሙ ለመንግሥቱ አስታወቁ ።

ጥያቄውን የመደገፍ ለመከናተ ቅዱሳት ከሚሲዮኖች የሚያገለግል የከፕቶች ፓትር ያርክ አንድ ፓምፍሌት አሳትሟል ፡ ዴሼን የሚባል ደራሲ በ፲፱፻፲፯ ዓ. ም. "ኢትዮጵ ውያንና መከነ ቅዱሳት,, በሚባል ኦርእስት በጻፈው መጽሐፍ የኢትዮጵያውያን አስተያ የት ተጽፏል ፡ ኢትዮጵያውያን በዝቅተኛው የቅዱስ ሚካኤል መቅደስ እንዲጸልዩ ተፈቅዶ አያውቅም ።

ስለዚህ በዓል አከባበር ሉቃስ ከ፲፯-፲፱ ገጽ ተመልከት

ይኸውም ሊሆን የቻለው ኢትዮጵያውያን "ራሃያ,, በለመሆናቸውና ምን ጊዜም ዲሆን የቱርክንና የግብጽን ገዢነት ባለመቀበላቸው ሊሆን ይችላል ።

የቀበሌው ገዢ በ፱ የካቲት ፲፱፻፲፰ ዓ. ም. በቀጥር ፵፱፻፲-ፅ ለኢየሩሳሌም ከንቲባ የጻፉትንና ለከፕቶችና ለኢትዮጵያውያን የመነከሳት አለቆች ያስተላለፉትን ደብዳቤ ተመልከት ።

በታላቁ ዱክ አሌክሳንደር የተመራው የመስከብ ሚስዮን ከዋናዎቹ ወገኖች አን ድ ነበር፡ የንብረት ማስረጃዎቹን በማስታከክ ስለ ጣና ሐይቅና ስለ አልከል ከንሴሲዮን ንግግር ተጀምሮ ነበር ፡ በ፲፱ እና በ፲፯ መስከረም የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የጻፈውን ቁጥር-ኤ ምሥጢር ደብዳቤ ተመልከት ።

የካቲት ፲፰ ቀን ፲፱፻፶ ዓ. ም.
የመንገድ ቁጥር ፶፩

ለብፁዕ አቡነ ባስልዮስ
ሊቀ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ፡

ብፁዕ ሆይ ፤

በኢየሩሳሌም ፡ በኢትዮጵያውያንና በኮፕቶች መካከል ስላለው የዴር ሥልጣን ገዳም ክርክር ፡ ከጥንቱም ይበልጥ ዛሬ በጣም እንደ ተካረረ ሆኗል ፡ ምክንያቱም በሕግ ረገድ አላገባብ ኮፕቶች ይጠቀሙበት የነበረውን የገዳሙን ይዞታ መብት አስለቅቀና ቸው ፡ የኛ መነኮሳት ሰፈር የሆነ ሁሉ በጆርዳን መንግሥት ፍርድ መሠረት ስለ መታ ደሉ ነው ።

አሁንም ፡ እኛ በተሰጠን ብይን ክርክራችንን በመቀጠል ኮፕቶችም መብታችንን ለቀ ቅን ሲሉ የእስታቲስኮን ሕግ በመጥቀስ በሁለታችን መካከል ስላለው ትግል ፡ የጆርዳን መንግሥት በምኒስትሮች ኮሚሲዮን ነገሩ እንዲታይ ወስኖ ፡ እኛ ነገረ ፈጅ ወልደን ችሎቱን በመጠበቅ ላይ ስለ ምንገኝ ፡ ያገሩ ጉዳይ ያለ ገንዘብ ኃይል ፍጻሜ አያገኝምና ብፁዕ አበታችን ስለዚሁ ነገር መከላከያ ካሁን ቀደም በ፶፭ ዓ. ም. በፈቀዱልኝ መሠ ረት የገንዘብ እርዳታ ያዙልኝ ዘንድ እለምናሁ ።

ብፁዕ ሆይ ፤

ግብጾችን እንዴት እንደ ተነሡብን ይረዱት ዘንድ ፡ በዓረብኛ የጻፉትን የጋዜጣ ትርጉም ከዚህ አያይዜ አቀርባለሁ ።

አባ ፊልጶስ ።

ከጊ ለግርማዊ ጃንሆይ ።

የመ

ከጥቅምት ወር ፲፱፻፶፯ እ
ሱ በሚገኘው አርእስት የተመ

በኢየሩሳሌ

መጅሊሱ በኢየሩሳሌም ከ
ረም ። ይህ አብዛኛውን የሆነው
ኋን በጥፋት ላይ ሆኖ እዳው እ
ጣን የሚፈጠረውን ጥል ጠቅላ
በጥንቃቄ ሊጠና እንደሚገባው
ዓ. ም. መጅሊሱ ከአንድ ጳጳስ
ተኛውም ሄዶ የጳጳሱን ግቢ ሥ
ገኘውን የቅብጦችን ቦታ ሁሉ
ቪ ፓውንድ ቢሆንም በችግር ላ
ተኛ ስለ ኢየሩሳሌም ሀገረ ስብ
ናት የቅብጦችን ማኅበራዊ ኑርና
ንፈስ የሚጠነከሩበትንና የሚያ
እንደዚሁም በተደረገው ጥ
ጋር ተስማሚ አይደለም ። እስታ
የተከበረና የተጠበቀ ነው ።
ለዚህ ውሳኔ ራብጠት አል
በቅብጦች ፍቅርና በቅዱስ ግርሃ
የሚነካ ውሸት ፡ ትግሏን የሚያ
መለከት ልትቃወም በልሞከረች
ሳት ለመንከት አእምሮ በሚቀበ
አንደኛ ፡ በመጅሊስ ሚሊ
ጣን ንብረት ጉዳይ የመጣው ጥ
ግለት በቅብጦች ንብረት በሚሆ
ቅዱስ በብዙ ዘመን ውስጥ ሕግ ሆ
ሚገባቸው ለመከራከር ትነግለች
ተናጋጆቻቸውን ትተው ለግደ
ሥት ቢለምኑ ልመናቸውን ተቀ
ምሮ እየተስፋፉ ሄደ ። መስኩቶች

ስላለው የዴር ሥልጣን
ሆኖ ፡ ምክንያቱም በሕግ
ን ይዘታ መብት አስለቅቀና
ት ፍርድ መሠረት ስለ መታ

ክፕቶችም መብታችንን ለቀ
ስላለው ትግል ፡ የጆርዳን
ና ፡ እኛ ነገረ ፈጅ ወልደን
ኃይል ፍጻሜ አያገኝምና
ዓ. ም. በፈቀዱልኝ መሠ

ድ ፡ ስማረብኛ የጻፉትን የጋዜጣ

አባ ፊልጶስ ።

ከጊ ለግርማዊ ጃንሆይ ።

የኮፕቶች ጋዜጣ ትርጉም
የመጅሊስ አል ሚሊን ውሳኔ ማረጋገጥ ።

ከጥቅምት ወር ፲፱፻፶፯ እስከ ነሐሴ ወር ፲፱፻፶፯ ዓ. ም. በመጅሊስ አል ሚሊ ቀጥ ሎ በሚገኘው አርእስት የተወሰነ ነው ፡ ውሳኔ ራብጠት ኤል ቅዱስ ተመልክቷል ።

በኢየሩሳሌም የሚገኘው የቅብጦች ጵጵስና ግቢ ፤

መጅሊሱ በኢየሩሳሌም ኩርሲ ስለሚገኙት ቅብጦች ማሰቡና መጠንቀቁ አልቀ ረም ። ይህ አብዛኛውን የሆነው ጳጳሱ ከሞተ ወዲህ ነው ። እንደዚሁም የኤኮኖሚ አኳ ኋን በጥፋት ላይ ሆኖ እዳው እስር ሺ ፓውንድ በመድረሱ አስበበታል ፡ ስለ ዴር ሠል ጣን የሚፈጠረውን ጥል ጠቅላላው የሕዝብ ሐሳብ ማስደንገጡ አልቀረም ። ይህ ነገር በጥንቃቄ ሊጠና እንደሚገባውና ወደ እውነቱ እንዲቃና ያስፈልጋል ። በ፲፯ ፡ ፤ ፡ ፶፯ ዓ. ም. መጅሊሱ ከአንድ ጳጳስ ጋር ለዚሁ ጉዳይ መልከተኞችን ለሥራ ላከ ። መልከ ተኛውም ሄዶ የጳጳሱን ግቢ ሥራ አኳኋን አጠና ። በዮርዳኖስ መንግሥት ውስጥ የሚ ገኘውን የቅብጦችን በታ ሁሉ ጐበኘ ። በዚህም ጊዜ ምንም የዓመት ገቢዋ ስምንት ሺ ፓውንድ ቢሆንም በችግር ላይ አየወደቀች መሄድዋን ተገንዝቧል ። ይህም መልከ ተኛ ስለ ኢየሩሳሌም ሀገረ ስብከት አስፈላጊውን ጥናትና ውሳኔ አድርጓል ። ይህም ጥ ናት የቅብጦችን ማኅበራዊ ኑሮና ጠባቂ እንዳስፈለጋቸው አስገንዝቧል ። እንዲሁም በመ ንፈስ የሚጠነክሩበትንና የሚያድጉበትን ሥራ አድርጓል ።

እንደዚሁም በተደረገው ጥናት በቅብጦች መብት ላይ የሚደረገው ግፍ ከእውነት ጋር ተስማሚ አይደለም ። እስታቱስከ የሚባለው ሕግ አኳኋን በደንበኛውና በእውነቱ የተከበረና የተጠበቀ ነው ።

ለዚህ ውሳኔ ራብጠት አል ቅዱስ የምታርገው መልስ ፡ ራብጠት አል ቅዱስ ምንም በቅብጦች ፍቅርና በቅዱስ ማርቆስ ሀገረ ስብከት ያላት ፍቅር ከፍ ያለ ቢሆን ፡ ነፃነቷን የሚነካ ውሸት ፡ ትግሏን የሚያቃልል ፡ ድካሟን የሚደመስስ ውሸት በዚህ ውሳኔ በት መለከት ልትቃወም በልሞክረች ነበር ። አሁን ራብጠት አል ቅዱስ የዚህን ውሳኔ መሳ ሳት ለመንካት አእምሮ በሚቀበለው አድርጋ ይህንን ቀጥሎ የተመለከተውን ትጽፋለች ።

<u>አንደኛ ፡</u> በመጅሊስ ሚሊ ወኪል እንዲህ የሚል ውሳኔ ወጣ ፤ በዴር ሠል ጣን ንብረት ጉዳይ የመጣው ጥል ጠቅላላውን የሕዝብ ሐሳብ አስደንግጧል ። ይህም ግለት በቅብጦች ንብረት በሚሆን የዴር ሠልጣንን ማለት ነው ። እንዲህ ራብጠት አል ቅዱስ በብዙ ዘመን ውስጥ ሕግ የሚመሰክርላቸውን ንብረት ማደስ ቅብጦች መሆን እንደ ሚገባቸው ለመከራከር ትነሣለች ። እንግዶቻችን ሐበሾች በውስጣችን ሲኖሩ እኛን አስ ተናጋጆቻቸውን ትተው ለማደስ ፡ ግድግዳንና መስኮትን ለመቅበት የጆርዳንን መንግ ሥት ቢለምኑ ልመናቸውን ተቀብሎ ሥራው በ፲፱፻፶፯ ዓ. ም. በመስከረም ወር ተጀ ምሮ እየተሰፋፋ ሄደ ። መስኮቶች እየበዙ ሂደው ወደ ስልሳ ደርሰዋል ፤ ፭-፴ የነበረው ፡

፴-፵ና ፵-፶ ሁናል ። እንደዚሁም ፲፭-፳፰ የሚሆን አዲስ መስኮት ተከፍቷል ፡ የዮርዳ ኖስም መንግሥት አኳኋኑን አስለክቶ ለማደሻ ፲ሺ፭ ፓውንድ አጥፍቷል ።

፲፭-፳፰ የወጣውን መስኮት የወጣበትን እንዲት ኢትዮጵያዊት ልዕልት ትኖርበታ ለች ፡ እንደዚሁም አዳዲስ የበርና የመስኮት ዕንጨቶች ተበጅተው በአንድ ዓይነት ቀለም ተቀብተዋል ፡ ከጥቂቶች በቀር አብዛኛው አሁን ታድሶ ይገኛል ። አሁን ከባለ ቤቶች ይልቅ የእንግዶች መኖሪያ ቤቶች ታድሰው ይታያሉ ፡ ይህም የሆነው የመነኮ ሳት ኤጲስቆጶስ በሚሆኑት በአቡነ ፊልጶስ እስታቱስኮን በመተላለፍ ነው ።

አሁን ድምፃችንን የምናሰማው የመጅሊስ መቅደስ እንዲሁም በጳጳሳትና በኤጲስ ቆጶሳት የተወሰነ ውሳኔ ብፁዕ የሐበሻው ጳጳስ ፡ ኤጲስ ቆጶሳትን በሀገራቸው በሐበሻ ብቻ እንዲሾሙ እንጂ በሌላው እንዳይሾሙ ሕግን በማስታወስ ነው ። እንዲሁም ፴፰ኛው ን የሐዋርያትን ሕግ በመጥቀስ ነው ። እርሱም ይህ ነው ፡ ኤጲስ ቆጶስ በሀገረ ስብከቱ በስተ ቀር ከዚያ ውጭ ሊሾሙ አይገባም ፡ ይህንን ግን ከአስፈላጊው ጠብቆ ፈቃድ ሳይወስድ ያደረገ እንደሆን እርሱና ተሿሚው ይለዩ (ይወገዙ) ። ስለዚህ ፓትርያርኩ ለብፁዕ የሐ በሻ ጳጳስ ወደ ውጭ እንዲሾም ያለ መጅሊሱ ፈቃድ አይሆንም ። እንግዲህ አስፈላጊው የኢየሩሳሌም አዛዥ የቅብጡ ጳጳስ መሆኑ ነው ። ራብጠት አል ቅዱስ በጽሑፍ መጅ ሊስ መቅደስን በ፲፱፻፶፫ ዓ. ም. ቢጠየቅ የስብሰባው ጸሐፊ እውነትም ይህ ነገር እንግዳ ነው ፡ ሆኖም ለወደፊት አይለመድም ሲል መልስ ሰጠ ። ይህም የሆነው የሐበሻው ጳጳስ ለገዳሙና ለመነኮሳቱ የሚሆነውን ኤጲስ ቆጶስ ለመሾም ስለጠየቀ ነው እንጂ ጠባቂ ኤጲስ ቆጶስ አይደለም አለ ፡ ይኸውም የቤተ ክርስቲያን ሕግ እንደሚያዘው በፓትርያርክ ፈቃድ ጳጳስ ኤጲስ ቆጶስን ሲሾም ፡ ኤጲስ ቆጶሱ ዲያቆናትን ብቻ እንጂ ካህናት ሊ ሾም ሥልጣን የለውም ።

በጣም አስደናቂው አቡነ ፊልጶስ በጋዜጣ የሐበሾች ጳጳስ ብለው ስለ ራሳቸው ማውጣታቸው ነው ። እንደዚሁም በሐበሾች ገዳም በራፍ ላይ የሐበሾች ፓትርያርክ ግቢ ብለው ጽፈዋል ፡ ይህም ልታይ በማለት ከቅድስና መራቅ ነው ።

<u>ሁለተኛ</u> ፡ የራብጠት አል ቅዱስ አባሎች ከሊባኖስ ወደ ከይሮ በሚመለሱበት ጊዜ በሐበሾች ገዳም ውስጥ ትልቅ ግንብ መገንባቱን ተረድተው ለመጅሊሱ ይህንኑ ለማ መልከት ወደ ፓትርያርኬቱ ሄደው ነበር ። ይህንንም በመስከረም ፭ቸ ፡ ፲፱፻፶፯ ዓ.ም. ሊያቀርቡ በሄዱበት ጊዜ ሦስት የሐበሾች መነኮሳት በበትረካናው አርፈው ነበር ። በዚ ህም ጊዜ ፡ በኢየሩሳሌም ስለሚደረገው አባ ብንያምን ጠየቃቸው ። እነርሱም በእውነ ተኛነት አሥር መስኮቶች አስፍተን ፭ሺ የነበረውን ፶ አድርገነዋል ሲሉ መሰከሩ ። ይህም የሆነው ቆሞስ ዳውድና ቆሞስ ቨኖዳ በፓትርያርኩ ግቢ በተገኙበት ጊዜ ነው ።

<u>ሦስተኛ</u> ፡ የፓትርያርኩ መጅሊስ ይህንን ከተባሉት መነኮሳት ከተረዳ በኋላ ፡ ይህ በእስታ ቱስኮና በቅብጦች ገንዘብ ላይ መተላለፍ እንደሆነ አውቆ በነገሩ ተጠንቅቆ ለአማን መንግ ሥት ፡ ለአገር ግዛት ሚኒስቴር ፡ ለውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ለአገረ ገዥውና እንዲሁም ለክቡር የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ይህንን መተላለፍ አስታወቀ ። ለነዚህ ለተባሉት ራብጠት አል ቅ ዱስ ደብዳቤን ጻፈች ። እንደዚሁ የፓትርኬቱ መጅሊስ በአማን ለሚገኘው የግብጽ አም

ባሳደርና ለአገረ ገዥው ተተ
ንን ገዳም በመገንባት ብዙ ለ
ትና በሌላም ለውጭ የአስታ
<u>አራተኛ</u> ፡ ይህ ደብዳቤ ፀ
አል እንጦኒ ለፖሊስ ክስ አቅ
<u>አምስተኛ</u> ፡ በአማን ያለ
ጻፈ "የሥራ ክፍል ሠራተኛ ፀ
ደስ ጀምሯል ። አባ እንጦንዮ
ጋጃ ቤት በቴሌፎን አስታ
<u>ስድስተኛ</u> ፡ መጅሊስ ሚሊ
በደረሰ ጊዜ የማዘጋጃ ቤት ፈ
ህም ጊዜ ይህ እንደራሴ ስለ ቅ
እንዳልተሠራበት ነገረ ። ከዚ
"በተሠራው ሥራ ሁሉ አስታ
ታቱስኮ ምንም ስውዋ ወይም
ብቅና እንዳሰ እንዲሆን እንወ
<u>ሰባተኛ</u> ፡ አባ እንጦንዮስ የ
ሰው በተላኩት ወኪሎች ፊት
ውን አስመሰከረ ።

<u>የ</u>

፩ በ፶ሺ-፱-፶፯ ዓ. ም. የጋዛ
መጀመርያ ቀን ለመገና
ጦች መሬት በሚሆነው
ፈቃድ ጠይቀው የመስ
ከታሉ ።

፪ የጋዛና የኢየሩሳሌም ጳ
፲ሺ፭ ፓውንድ ያወጣ
እስካሁን መንግሥቱ ለዚ
ዲከፈል ስማድረግ ይፋ

<u>ሚጋዚን</u> ፡ "የቅብጥ ኦርቶዶክስ

ዲስ መስከት ተከፍቷል፥ የዮርዳ
ንድ አጥፍቷል ።
ኢትዮጵያዊት ልዕልት ትኖርበታ
ቸ ተብቻተው በአንድ ዓይነት
ን ታድሶ ይገኛል ። አሁን ከባለ
ታያሉ ፥ ይህም የሆነው የመነከ
ን ይመተላለፍ ነው ።
ስ እንዲውም በጳጳሳትና በኤጲስ
ስ ቆጶሳትን በሀገራቸው በሐበሻ
ከታመስ ነው ። እንዲሁም ፡ ፲፭ኛው
፡ ኤጲስ ቆጶስ በሀገረ ስብከቱ በስተ
ሚላጊው ጠብቆ ፈቃድ ሳይወስድ
ስለዚህ ፓትርያርኩ ለብፁዕ የሐ
ስይሾንም ። እንግዲህ አስፈላጊው
ሙት ኦል ቅዱስ በጽሑፍ መጅ
ሚፈ እውነትም ይህ ነገር እንግዳ
ነ ። ይህም የሆነው የሐበሻው ጳጳስ
ቸም ስለጠየቀ ነው እንጂ ጠበቂ
ን ሕግ እንደሚያዘው በፓትርያርክ
ያቆናትን ብቻ እንጂ ካህናት ሊ

ሞች ጳጳስ ብለው ስለ ራሳቸው
ሐራፍ ላይ የሐበሻ ፓትርያርክ
ኖ መሬት ነው ።
ስ ወደ ኬይሮ በሚመለሱበት ጊዜ
ድተው ለመጅሊሱ ይህንኑ ለማ
ስ ይመስከረም ፳፫ ፣ ፲፱፻፶፯ ዓ.ም.
ስትረከናው አርፈው ነበር ። በዚ
ን መሪታቸው ። እነርሱም በእውነ
ን ፤ ኤድርገንዋል ሲሉ መሰከሩ ።
ያርክ ገዚ በተገኙበት ጊዜ ነው ።
መሙት ከተረዳ በኋላ፡ይህ በእስታ
ቆ ወገኑ ተጠንቅቆ ለአማን መንግ
ስ ለጐረ ገሥ ውና እንዲሁም ለክቡር
ፍ ወዲህ ለተዳሉት ራብጠት አል ቅ
ስ ዲስ ለአማን ለሚገኘው የግብጽ አም

ባሳደርና ለአገረ ገሥ ው ቀጥሎ ያለውን ጻፈ፡ "አሁን በመጨረሻው ረግቶ በነበረው ይህ ንን ገዳም በመገንባት ብዙ ለውጥ ተደረገ ፥ ይኸውም የክፍሎችን መስኮቶች በማስፋ ትና በሌላም ለውጭ የአስታቱስከን ሕግ ተቃውሟል ።

አራተኛ ፥ ይህ ደብዳቤ በኢየሩሳሌምና በአማን ደርሶ በነበረበት ጊዜ አቡነ ማርቆስ አል አንጦኒ ለፖሊስ ክስ አቅርበው ሦስት አዲስ መስኮቶች በመክፈታቸው አስረዳ ።

አምስተኛ ፥ በአማን ያለው የግብጽ አምባሳደር ለካይሮ ፓትርያርኬት እንዲህ ሲል ጻፈ "የሥራ ክፍል ሠራተኛ በዴር ኤል ሱልጣን መስኮቶችና ሌሎችን ክፍሎች ማ ደስ ጀምሯል ። አባ እንጦንዮስም ሐበሾች መስከትን እንዳስፋፉ አይቶ ይህንኑ ለማዘ ጋጃ ቤት በቴሌፎን አስታውቋል" ።

ስድስተኛ ፥ መጅሊስ ሚሊ እንደራሴዎች ወደ ኢየሩሳሌም ላከ ፤ ይህም እንደራሴ በደረሰ ጊዜ የማዘጋጃ ቤት ሹምንና ቅዱስ በታውን ተጠባቂውን ተገናኝቸው ። በዚ ህም ጊዜ ይህ እንደራሴ ስለ ቅብጦች መብት ተከራክሮ እስታቱስከ እንዳልተፈጸመና እንዳልተሠራበት ነገረ ። ከዚህ በኋላ ወደ ካይሮ ተመልሶ ከጳጳሳቱ ይህ ጽሑፍ ተላከ ፥ "በተሠራው ሥራ ሁሉ እስታቱስከ እንዳልተሠራበት በጠቅላላው እናመለክታለን ። እስ ታቱስከ ምንም ለውጥ ወይም ማደስ እንዳይደረግ ይከለክላል ። አሁንም ነገሩ እንዲጠ ብቅና እንዳለ እንዲሆን እንጠይቃለን" ።

ሰባተኛ ፥ አባ እንጦንዮስ የመንግሥቱን መሐንዲስ የረዳውን ዳውድ የሚባለውን ሰው በተላኩት ወኪሎች ፊት አቅርቦ የመስኮቶቹ መለዋወጥና አሮጌዎች መቃጠላቸ ውን አስመሰከረ ።

የ በ ዓ ል ወ ሬ ።

፩ በ፳፭-፱-፶፯ ዓ. ም. የጋዛና የኢየሩሌም ጳጳስ የሆኑት አቡነ ዮሐንስ በትምህርት መጀመርያ ቀን ለመገናኘት ወደ ኢየሩሳሌም ሄደዋል ። እንደዚሁም የቅብ ጦች መሬት በሚሆነው በዴር ሱልጣን ሜዳ ላይ ሐበሾች የብፁዕነታቸውን ፈቃድ ጠይቀው የመስቀል በዓልን በሚያሳዩበት ጊዜ ፈቅደው በዓሉን ይመለ ከታሉ ።

፪ የጋዛና የኢየሩሳሌም ጳጳስ ብጹዕ አቡነ ዮሐንስ ፡ ዴር ሱልጣን እንዲታደስ ፤ ፳፭ ፓውንድ ያወጣቸውን የዮርዳኖስን መንግሥት ለመክፈል ጠይቀዋል ። እስከሁን መንግሥቱ ለዚሁ መልስ አልሰጠም ። ጳጳሱም ይህ ገንዘብ በሕግ እን ዳከፈል ለማድረግ ይፋጠናሉ ።

ሚጋዚን ፥ "የቅብጥ አርቶዶክስ ራብጠት አል ቅዱስ" ።

ኃምሳ ሁለተኛው ቁጥር
እ. ኤ. አ. ፲፱፻፶፯ ዓ. ም. ጥቅምት ፡
ሙሉጌታ መልከ ጼዴቅ ።

የሥራ መግለጫ ሪፖርት፡

ለብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርክ ወርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ
አባታችን አቡነ ባስልዮስ፤

ብፁዕ ወቅዱስ ሆይ፤

የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከግብጾች ጋር ያላት መንፈሳዊ ግኑኝነት እጅግ የጐዳት (ያጠቃት) መሆኑ ግልጽ ነው፤ ምክንያቱም በመላ ኢትዮጵያ መንፈሳዊ መብትን የግላቸው አድርገው ይዘው፤ በራሷ ሥልጣን እንዳታስተምር አድርገው ጨቍነው ዛሬ እንሆ አገራችን ኢትዮጵያ በአእላፍ ሚስዮንና በእስላም ተከባ ትገኛለች፤ ስለሆነ ግን ይህን ሰፊውን አስተያየት ለብፁዕነትዎ ትቼ በኢየሩሳሌም በቅዱሳት መካናት በሚገኘው በኢትዮጵያ ማኅበራችን ላይም የግብጾች አጥቂነትና ተጋፊነት ከጥንት ጀምሮ እስከ አሁን ጊዜያችንም ግፉ እንደቀጠለ መኖሩን አስረዳለሁ ።

፩ - ዴር ሥልጣን የሚባለው ገዳም ከጎልጎታ ቤተ ክርስቲያን ተያይዞ በምሥራቃዊ ክፍል የሚገኘው ገዳም ዛሬ የኮፕቶች ንብረት ሆኖ እስከሚታየው ስፍራ ሳይቀር በመላው የኢትዮጵያ ርስት እንደነበረ ማስረጃው ይነግረናል ፤ነገር ግን፤ ኮፕቶች አሁን እነሱ ያሉበትን የዴር ሡልጣን ክፍል ተደላድለው እጅ ከደረጉ በኋላም ፤ ዛሬ ከኛው እጅ ያልወጣውንም ከዴር ሥልጣን አንድ ክፍል የሆነውን ገዳማችንን የኮፕቶች ርስት ነው፤ በውስጡ ስፍራው የሚገኙት የሐበሻ መነኮሳትም እኛው በአንግድነት ተቀብለን ያስቀመጥናቸው እንግዶቻችን ናቸው ይላሉ ።

እንደዚህ ለማለት የረዳቸው ከላይ በመነሻው እንደገለጽኩት የኢትዮጵያን መንፈሳዊ ሥልጣን በመውሰዳቸው ምክንያት የኢትዮጵያ መነኮሳት ወደ ዳኛ በቀረቡ ቍጥር እነዚህ የኛ ጥገኞች ናቸው፤ እንኳንስ በዚህ በውጭ አገርና ባገራቸውም የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በመላዋ የምትተዳደር በኛ በኮፕቶች ሥልጣን ሥር ነው ። ለነዚህም አሳዳሪያቸው እኛ ነን እያሉ ነገራቸው እንዳይደመጥ አድርገው ኢትዮጵያውንን ጨቍነው በርስታችን ሠልጥነውበት የኖሩት ስለዚህ ነው ።

፪ - ይህንን የኢትዮጵያውያንን ገዳም በኢትዮጵያዊ ጳጳስ ሥልጣን ሥር እንዲተዳደር ሆኖ በልዑል እግዚአብሔር ፈቃድ በግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መልካም አስተያየት በቅዱስነትዎ ሸዋሚነት እኔ ተልኬ ኢየሩሳሌም ከገባሁበት ጊዜ ጀምሮም ኮፕቶች ይኸው አሮጌ ልማዳቸውን በመቀጠል በገንዘብ፤ በተንኮል ሥራ፤ ጋዜጣን በመጻፍ፤ የምሥርን መንግሥት ድጋፍ በማድረግ፤ ይኸውና በልዩ ልዩ አኳኋን ባለ ኃይላቸው እውነቱን በሐሰት ለማሸነፍ ሲታገሉ ይገኛሉ ።

ይሁን እንጅ በ፲፱፻፶፭ ዓ. ም. ብፁዕነትዎ ለቅዱስ ማርቆስ ቤተ ክርስቲያን ቡራኬ ከይሮ በተገኙበት ጊዜ በእስክንድርያ ፓትርያርክ በብፁዕ አቡነ ዮሳብ ፈቃድ በኢትዮጵያና በግብጾች መካከል ያለውን የዴር ሥልጣንን ገዳም ክርክር በስምምነት ለመጨረስ ታስቦ በተደረገው ኮሚስዮን መካከል የኮፕቶች ጳጳስ የነበረው አባ ያዕቆብ በኢትዮጵያውያን ላይ የተናገረውን የንቀትና የተግዳሮት ንግግር፤ በማግሥቱም ኮፕቶች በዓ

ረብ ጋዜጣ የጻፉብንን ክብርን
ዲህ ወዲህ ለዚህ ነገር ምንም
ሔር ይርዳህ ሲሉ መርቀው ል
በኋላ የተፈጸመውን የሥራውን
፩ኛ ፤ ኮፕቶች ከላይ እንደ
ው ቤቶቹ ቢፈርሱ እንዳይወ
አድርገው የማደሱ መብት የኛ
መፍረስና የገዳሙም ቆሻሻነት
ለማሳደስ እንድንችል ።
፪ኛ ፤ ለትንሣኤና ለመስቀ
ዮጵያን ስነ በዓል ለመመልከት
ነው ፤ እኔን ለምነው ከልሆነ ል
ይመለከተው በደምብ እንዳይ
ይህን ያህል መብት የለውም ፤ (((

ረብ ጋዜጣ የጻፉብንን ክብርን የሚነካ አስቀያሚ ቃል ከሰሙ በኋላ ብፁዕነትዎ ከእንግዲህ ወዲህ ለዚህ ነገር ምንም ብታደርግ በኮፕቶች በኩል ቅርታ የለኝም፤ እግዚአብሔር ይርዳህ ሲሉ መርቀው ለዚህ ሥራ መከላከያ ይሁንህ ብለው ልዩ ወጭ ከላኩልኝ በኋላ የተፈጸመውን የሥራውን ፍሬ እንደሚከተለው እዘረዝራለሁ ።

፩ኛ፤ ኮፕቶች ከላይ እንደተነገረው በበላይነት ሥልጣን የገዳማችንን መብት ይዘው ቤቶቹ ቢፈርሱ እንዳይጠገኑ፤ ዝናም ቢያፈሱ እንዳይታደሱ፤ ቢቈሽሹ እንዳይጸዱ አድርገው የማደሱ መብት የኛ ነው፤ ማንም አይገባበትም እያሉ ከልክለው የቤቶቹን መፍረስና የገዳሙም ቆሻሽነትና አስቀያሚነት ለተመልካች ሁሉ አስቀይሞ የነበረውን ለማሳደስ እንድንችል ።

፪ኛ፤ ለትንሣኤና ለመስቀል ዓበይት በዓላት በምናከብርበት መላው ዓለም የኢትዮጵያን ስነ በዓል ለመመልከት በሚሰበሰብበት ጊዜም፤ የግብጹ ጳጳስ ርስቱ መብቱ የኔ ነው፤ እኔን ለምነው ካልሆነ በስተቀር በሩም አልከፍትም እያለ በዓላችንን ሰው እንዳይመለከተው በደምብ እንዳይከበር በዓሉ ይታጐል የነበረውን ለግብጹ ጳጳስ በኛ ላይ ይህን ያህል መብት የለውም፤ በሩም በጥንታዊው ሕግ በደምብ ይከፈታል እንጂ ኢትዮጵያ መብት የሌለው ግብጹን በለመብት አድርጋ የግብጹን ጳጳስ ከፈትልን ብለን መለመን የለብንም ብዬ ጠበቃ ገዝቼ በሕግ መሠረት ለጆርዳን መንግሥት ማመልከቻ አቅርቤ እውነተኛ ፍርድ ጠይቀን የጆርዳን መንግሥትም ያቀረብነውን ማመልከቻና የኮፕቶችን መልስ መርምሮ ከተረዳ በኋላ፤

ሀ) የነዚህ የሁለቱ ጠበኞች የኢትዮጵያና ግብጾች ክርክር በፍርድ አልቆ በለመብቱ እስኪወሰን ድረስ ገዳሙን መንግሥት ያድሰዋል እንጂ ይህ ነገር በፍርድ ከማለቁ በፊት ሁለቱም ወገኖች ገዳሙን ለማደስ መብት የላቸውም፤ መንግሥት ገዳሙን በማደስና በማጽዳት የሰውን ሕይወት ይጠብቃል ።

ለ) ኢትዮጵያውያን የተለመደውን የመስቀልና የትንሣኤን በዓላት በሌሊት ሲያከብሩ በሩ በሕግ ይከፈትላቸዋል እንጂ ኮፕቶችን መጠየቅ (ክፈቱልን ብሎ መለመን) የለባቸውም ።

ሐ) ኢትዮጵያን ከጥንት ሲያያዝ የቆየውን የሃይማኖት አገልግሎታቸውን ማንም ሳይቃወማቸው መፈጸም ይችላሉ ሲል በኮሚስዮን ወስኖ ለሁለታችን ጠበኞች የሰጠንን መልከምና ትክክለኛው ብያኔውን በፎቶግራፍ አስነሥቼ ለቅዱስነትዎ ካሁን ቀደም የላኩት ማስረጃ በመዝገብ ቤትዎ ይገኛል ።

መ) በዚህ ብያኔ መሠረት የጆርዳን መንግሥት የሥራ ሚኒስቴሩን አዝዞ በጣም ተበላሽቶና ወድቆ የነበረው ገዳማችንን የጥንት ሥራውን ሳይለቅ የድንጋይ ሥራ የነበረውን አዲስ ጥርብ ድንጋይ እያገባ በሲሚንቶ ሥራ የነበረውን፤ አዲስ ሲሚንቶ አሸዋ እያገባ፤ በዕንጨትና በቆርቆሮ የነበረውን አዲስ ዕንጨትና አዲስ ቆርቆሮ እየገዛ እግብቶ ደህና አድርጎ ሠርቶታል ።

ሠ) የገዳሙም ምድረ ግቢ እንደሚያውቁት የድንጋይ ጉራንጉርና የቆሻሻ መጣያ የነበረውን ምድረ ግቢውን፤ በሙሉ በሲሚንቶና በጠጠር ቤቱን አንጥፎ መንገዱንም ሁሉ በደምብ ሠርተው ግቢው ሁሉ የአስፋልት መንገድ መስሎ ተሠርቶ ይገኛል፤ በዴር አብርሃምና በመስከቦች መካከል ወደ ገዳማችን በኩል ተንጠልጥሎ ድንጋይ እየወደቀ ሰውነታችንን ያሰጋ የነበረው የጥንቱን አሮጌውን ግንብ፤ በሲሚንቶ አድርገው ይሚገባ ተሠርቶ ይገኛል ።

ረ) የሚበቃ ብርሃን የሚሰጥ መስኮት ያልነበራቸውንም ቤቶች፣ ጠባብ የነበረውን እያሰፋ፣ ያልነበረውም መስኮት አዲስ እያወጣ በደምብ ሆኖ ተሠርቶ ይገኛል ።

ይኸውም ሥራ ኮፕቶችን አለመጠን አስቀይሚያቸው ከኛ መኖሪያ የእንግዶቻችን መኖሪያ የበለጠ ሆኖ ተሠራ በማለት ያቀረቡት አቤቱታና በኛ ገዳም የተፈጸመውን የሥራ ዝርዝር በመግለጽ የግብጹን ሕዝበ ክርስቲያን በመላው በኛ ላይ ለማስነሣት የጻፉት ጋዜጣ በማርኛ አስተርጉሜ ብፁዕነትዎ ይመለከቱልኝ ዘንድና ወደፊትም ግብጾች ያላረፉልን መሆናቸውን በመግለጽ፣ የካቲት ፳፩ ቀን ፲፱፻፶ዓ. ም. በቁጥር ፶፬ ማመልከቻና አባሪ አድርጌ የላክሁት የጋዜጣው ግልባጭ በመዝገብ ቤትዎ የሚገኝ መሆኑን በማስረዳት ይመለከቱልኝ ዘንድ አሁንም አሳስባለሁ፤ የኮፕቶቹ ጋዜጣ እኔን ሾመው በመላክዎ ምክንያት አድርጎ የብፁዕነትዎንም ክብር ይነካል ።

ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርክ ሆይ!

ይህ ሁሉ የሥራ ዝርዝር ሊፈጸም የተቻለው ሥራበት ያውልህ ብለው በሰጡኝ ገንዘብ ኃይል መሆኑን እገልጻለሁ ።

ብፁዕ ወቅዱስ አባታችን ሆይ!

ከዚህ በላይ በቅድስናዎ እርዳታ የተፈጸመውን ገለጽሁ እንጂ፣ ነገሩ በዚህ ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ኮፕቶች እስታቱስኮ የተባለውን ሕግ ተላልፈው ከሕጉ ውሳኔ በኋላ የገዳማችንን መክፈቻ ወስደው ሁለቱን ቤተ ክርስቲያኖቻችን አርበዕቱ እንስሳና ቅዱስ ሚካኤልን ክጥንት ጀምሮ የሃይማኖት አገልግሎት እንፈጽምባቸው የነበረውን ያለ ፍርድ በራሳቸው ሥልጣን ብቻ በግፍ ዘግተውብን ስለሚገኙ ፣ ይህ ተግባር ከሕግ ውጭ በግፍ የተሠራብን ነውና ፣ በዓለም መንግሥታት ታውቆ ከተወሰነው ሕግ (ከእስታቱስኮ) በኋላ ሕጉን ተላልፈው ኮፕቶች የወሰዱብን የገዳማችን መክፈቻ ለኛ ለባለቤቶቹ ይመለሳል ። በግፍ የተዘጉ ቤተ ክርስቲያኖቻችንም ለኛ ለባለ ንብረቶች ተለቀው እንድንቀድስባቸው ሆነው ኮፕቶችም ይህን ቅዱስን መቅደስ መመላለሻ ጕዳና ክማድረግ እንዲከለከሉ ይፈረድባቸዋል ። ስንል ፣ አዲስ ክስ አቅርበን ፣ ቅን ፍርድን በመጠባበቅ እንገኛለን ።

ይህም ሲሆን ፣ ያለንን ማስረጃ ሁሉ ሰብስበን ከነ ክልሌው ጭምር አዘጋጅተን በዓረብኛና በእንግሊዝኛ አጽፈን ለተሰጠን ፈራጅ ያቀረብነው መጽሐፍ ለማዘጋጀት የተቻለው በላይኛው መሥመር በተገለጸው ብፁዕነትዎ በሰጡኝ ገንዘብ ኃይል እርዳታ መሆኑን አስረዳለሁ ።

ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርክ አባታችን ሆይ ፣

ወደ ፊትም በጸሎትዎ ይፈጸምልናል ብለን የቀጠልነው የኮፕቶች ተጋድሎ እነሱም በጻፉት ጋዜጣ እንደገለጹት ፣ እንደዚሁ በቀላል የሚያልቅ አለመሆኑን ግልጽ ነውና ፣ የተለመደው እርዳታዎንና ጸሎትዎን ሳያቋርጡ እስከ ፍጻሜው ይረዱን ዘንድ በማሳሰብ ንግግሬን አቆማለሁ ።

ዕድሜ ለግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ!
ዕድሜ ለቅድስናዎ!

ታዛዥዎ አባ ፊልጶስ ።

የ አ

ስ ም

ፍ፩ኛ መቅድም . . .
ፍ፪ኛ ማሳሰብያ . . .
ፍ፫ኛ መግቢያ . . .
ፍ፬ኛ የወ·መር ቃል ኪዳን .
ፍ፭ኛ ከሠ·ልጣን ሱሌማን የተ
ፍ፮ኛ በኢየሩሳሌም የሽሬን ፍ
ፍ፯ኛ አንደኛ፣ ለክቡር ደ
ዮጵያ ጂኔራል . .
ፍ፰ኛ በእግዚአብሔር ስ
ለክቡር ደ
ፍ፱ኛ አሎኢሲዩስ ፒካርዶ
(ኤጲስቆጶስ) ዘቅፍርናሆ
፲ኛ የማሮናይት መንበረ ፓ
፲፩ኛ ሁለተኛ፣ ለክቡር ደ
፲፪ኛ የአርመን ካቶሊካዊ ፓ
፲፫ኛ ሞኖግራም ፣ መድኃኔ
፲፬ኛ ፍራንሲስ እስጢፋ
፲፭ኛ በኢየሩሳሌም መ
፲፮ኛ ያዕቆብ ዋኒስ መ
፲፯ኛ ጂሊል ሎሬንስ በኢ
፲፰ኛ መምህር ፈቃደ የ
፲፱ኛ የመሐላ ምስክ
፳ኛ የጆርዳን መንግሥ
አውራጃ ከሚ
፳፩ኛ አባ ፊልጶስ የ
፳፪ኛ እስታቱስኮ ከሚ
፳፫ኛ ለብፁዕ አቡነ ባ
ደ
፳፬ኛ የኮፕቶች ጋዜጣ ት
፳፭ኛ ከአባ ፊልጶስ ለ
ሊ

ንም ፊቶች፡ ጠባብ የነበረውን
ሆና ተሠርቶ ይገኛል ።
ው ዘኛ መኖሪያ የእንግዶቻችን
ኖና ፀኛ ገዳም የተፈጸመውን
ሥራው ፀኛ ላይ ለማስነሣት የጻ
ኝ ፀንድና ወደፊትም ግብጾች
ዓ. ም. በቁጥር ፱፬ ማመልከ
ዝ ፊትም የሚገኝ መሆኑን በማ
ቸ ጋዜጣ እኔን ሾመው በመላ

ፊት ያውልህ ብለው በሰጡኝ

ንደው እንጂ፡ ነገሩ በዚህ ብቻ
ን ፊግ ተላልፈው ከሕጉ ውሳኔ
ክርስቲያኖቻችን አርባዕቱ እን
ፊገልግሉት እንፈጽምባቸው
ፀንተውፀን ስለሚገኙ ፡ ይህ
መንግሥታት ታውቆ ከተወሰ
ች የመሰዱፀን የገዳማችነ መክ
ክርስቲያኖቻችንም ለኛ ለባለ ንብ
ደሀን ቅዱስን መቅደስ መመላ
ንል ፡ ኤዲስ ክስ አቅርበን ፡ ቅን

ከልፀው ጭምር አዘጋጅተን በዓ
ፊው መጽሐፍ ለማዘጋጀት የተ
ከኝ ፕንፀብ ኃይል አርዳታ መሆ

ከመልኑው የኮፕቶች ተጋድሎ እነ
ል ፡ ሚያልቅ አለመሆኑን ግልጽ
ው ኔሌ ፍጻሜው ይረዱን ዘንድ

ልዝርግዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ፤
ፅድሚ ለቅድስናዎ ፤

የ አ ር እ ስ ት ማ ው ጫ ።

	ስ ም	ገ ጽ
፩ኛ	መቅድም	፩
፪ኛ	ማሰሰብያ	፲
፫ኛ	መግቢያ	፲፪
፬ኛ	የዑመር ቃል ኪዳን	፲፭
፭ኛ	ከሠልጣን ሱሌማን የተሰጠ አዋጅ	፲፯
፮ኛ	በኢየሩሳሌም የሸሪዓ ፍርድ ቤት	፳
፯ኛ	አንደኛ፡ ለክቡር ደጃዝማች መሸሻ በይ በኢየሩሳሌም የኢ.ት ዮጵያ ጂኔራል	፳፭
፰ኛ	በእግዚአብሔር ስም በኢየሩሳሌም የአርመን መንበረ ፓትርያርክ ለክቡር ደጃዝማች መሸሻ በይ	፴
፱ኛ	አሎኢሲዩስ ፒካርዶ በእግዚአብሔር ምሕረትና በሐዋርያ ጸጋ ጳጳስ (ኤጲስቆጶስ) ዘቅፍርናሆም	፴፪
፲ኛ	የማሮናይት መንበረ ፓትርያርክ በኢየሩሳሌም	፴፬
፲፩ኛ	ሁለተኛ፡ለክቡር ደጃዝማች መሸሻ በይ በኢየሩሳሌም የኢ.ት. ጂኔራል	፴፮
፲፪ኛ	የአርመን ካቶሊካዊ ፓትርያርክ እንደራሴ በኢየሩሳሌም	፴፰
፲፫ኛ	ሞኖግራም ፡ መድኃኔ ዓለም ገዳም ኢየሩሳሌም	፴
፲፬ኛ	ፍራንሲስ እስጢፋን	፴፪
፲፭ኛ	በኢየሩሳሌም መንሸያ ቀበሌ ውስጥ የግሪክ ገዳም ሙዝታር	፴፬
፲፮ኛ	ያዕቆብ ዋኒስ መረሽሊ የአርመን ገዳም ሙዝታር	፴፮
፲፯ኛ	ጂሊል ሎሬንስ በኢየሩሳሌም የጣልቢያ ቀበሌ ሙዝታር (የጭቃ ሹም)	፴
፲፰ኛ	መምህር ፈቃደ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ገዳም አበምኔት ኢየሩሳሌም	፴፪
፲፱ኛ	የመሐላ ምስክርነት	፴፬
፳ኛ	የጆርዳን መንግሥት ሐሽማይት ያገር ግዛት ሚኒስቴር የኢየሩሳሌም አውራጃ ኮሚሽነር ጽሕፈት ቤት	፴፮
፳፩ኛ	አባ ፊልጶስ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን ጳጳስ	፴፮
፳፪ኛ	አስታቱስከ ከሚባለው መስተር ክስት ከጻፈው መጽሐፍ የተቀዳ	፴፬
፳፫ኛ	ለብፁዕ አቡነ ባስልዮስ ሊቀ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ከአባ ፊልጶስ የተላከ ደብዳቤ	፴፭
፳፬ኛ	የኮፕቶች ጋዜጣ ትርጉም የመጅሊስ አልሚሊን ውሳኔ ማረጋገጥ	፴፱
፳፭ኛ	ከአባ ፊልጶስ ለብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ፓትሪያርክ ወርአሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ የቀረበ የሥራ መግለጫ ሪፖር	፵፪